ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΕΤΟΣ ΙΑ'.—Τεύχος 124
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1918

"ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

Διὰ τὸ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ	Διὰ τοὺς Διδασκάλους	Δραχμαὶ	12.—
Διὰ τὴν ΑΜΕΡΙΚΗΝ		»	8.—
Διὰ τὴν ΑΙΓΥΠΤΟΝ καὶ ΑΓΓΛΙΑΝ		Δολλάρια	3.—
Διὰ τὴν ΚΥΠΡΟΝ		Λίρα Ἀγγλίας	1)2
Διὰ τὴνΕΥΡΩΠΗΝ		Σελίνια	10.—
		Δρ. Χρ.	12.—

Ἔκδοσις ἐκλεκτὴ γενικῶς Φρ. χρ. ἢ Δραχ. 25.—

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ:

ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑ ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Ὁδὸς Μενάνδρου 83.—ΑΘΗΝΑΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: "ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ,, - ΑΘΗΝΑΣ

Πᾶν χειρόγραφον δημοσιευόμενον ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφεται.

Πᾶν σύγγραμμα ἀποστελλόμενον εἰς τὰ γραφεῖά μας ἀναγγέλλεται.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1ης ἑκάστου μηνός.—Τὸ τεῦχος δρ. 1.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αἱ θηριωδίαι τῆς Βουλγαρικῆς φυλῆς.—Ποία ἡ ἐπιβαλλομένη οἰκονομικὴ πολιτική.—Τὰ κουνέλια: **Σπυρ. Χασιώτου.**—Ἱστορικά τινα περὶ τῆς μουσικῆς καὶ τῆς διαδόσεως αὐτῆς: **Νικολ. Θ. Σαΐτα.**—Ἡ Βορεινὴ ἐκστρατεία.—**Φεβρουάριος 1918.** Ἀπὸ τὴ καλλιτεχνικὴ κίνησι.—Ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ μηνός: **Α. Α. Ζ.**—Τὸ Ἐθνικὸν Ἑλληνικὸν Λόῦδ.—Ἀπὸ τὰ πένθη. Ἀθαν. Περίδης.—Σ. Περσιάδης.—Ν. Σιμόπουλος.—Ἀπὸ τὸν πόλεμο.—Ὀλιγόστιχα.

ΚΟΣΜΟΣ: Οἱ νέοι Συνδιοικηταί.—Τὰ κόλλυβα.—Ἡ ἐπιστράτευσις.—Τὸ τέταρτον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ'. | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1918. | ΤΕΥΧΟΣ 124

ΑΙ ΘΗΡΙΩΔΙΑΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΣ ΦΥΛΗΣ

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Πολίτου κατήγγειλεν εἰς τὰ Σύμμαχα καὶ οὐδέτερα Κράτη, διὰ σθεναρᾶς διαμαρτυρίας, ὅλας τὰς θηριωδίας τῆς Βουλγαρικῆς φυλῆς.

Ἡ ἀνασύστασις τοῦ Βουλγαρικοῦ Κράτους, ἀνικάνου ἀπὸ χαρακτῆρος, ἀπὸ φυλετικῆς καὶ ψυχικῆς καταστάσεως, νὰ αἰσθανθῇ τοῦ πολιτισμοῦ τὰς ὑποχρεώσεις, τοῦ στοιχειώδους ἀνθρωπισμοῦ τὸ καθῆκον, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι θὰ θεωρηθῇ ἡμέραν τινα, ὑπὸ τῆς ἱστορίας, ὡς ἔργον αἴσχους, ὡς κηλὶς ἀνεξίτηλος, ὡς πληγὴ ἀνίατος εἰς τὰ στήθη τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας τῶν ἐθνῶν.

Αἱ πονηραὶ αὐταὶ ἡμέραι, ποῦ μεταβάλλουν τοὺς πολιτισμένους ἀνθρώπους εἰς θηρία, παρουσιάζουν τὰ ὄντως ἄγρια αὐτά, τὰ αἱμοβόρα αὐτὰ θηρία, ποῦ καλοῦνται Βούλγαροι, μὲ τὰς πλέον φρικιαστικὰς ὠμότητας. Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ ἀπανθρωπία, ἡ σκληρότης ἐξαπελύθη ἐναντίον τῆς εὐγενεστέρας φυλῆς τοῦ κόσμου, ἐναντίον ἐκείνων ποῦ ἀνύψωσαν τὰ δόγματα τῆς ἀλληλεγγύης εἰς περιωπὴν παγκοσμίου θρησκείας. Ἔξω ἀπὸ τὴν θρησκείαν αὐτὴν εὑρέθη μόνη ἡ φυλὴ αὐτὴ τῶν ἀγρίων Βοθλγάρων, τῶν προαιωνίων ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Οἱ ἀτυχεῖς Σέρβοι δὲν ἐδοκίμασαν ὀλιγώτερον τῆς θηριωδίας των, τοὺς αἱματηροὺς, τοὺς τυραννικοὺς νυγμοὺς ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς Μακεδονίας θύματα τῆς ὡραίας ἰδέας τῆς ἐλευθερίας ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα ἀπὸ τὰ λυκοειδῆ αὐτὰ δίποδα, τὰ ὁποῖα καλοῦμεν Βουλγαρικὴν φυλήν.

Ἐρημώσεις, λεηλασίαι, διαρπαγαί, μετατοπίσεις, σφαγαί, ἀτιμώσεις καὶ παντὸς εἴδους κακώσεις ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν πεῖναν, τὸ ψῦχος, τὰ μαρτύρια ἦσαν τὰ μέσα τῆς ἐξοντώσεως τῶν κατοίκων τῆς Μακεδονίας.

Οὐδὲ ἴχνος ἀνθρωπισμοῦ, οὐδὲ ἴχνος πολιτισμοῦ, οὐδὲ ἴχνος εὐσπλαγχνίας, φιλανθρωπίας στὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν.

Ἐπίσημοι ἐκθέσεις μετ' ἀποτροπιασμοῦ ἀποκαλύπτουν τὴν ψυχικὴν σύνθεσιν τοῦ Λαοῦ αὐτοῦ ποῦ μόνον τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ θηριωδία ἀποτελοῦν τὰ ἔκδηλα γνωρίσματά του.

Εἶναι καθῆκον πλέον ὑπερτάτης ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης, ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν θηρίων αὐτῶν ἀπὸ τὰς ἑλληνικάς μας ἐπαρχίας τῆς Μακεδονίας. Εἶναι καθῆκον στοιχειῶδες πρὸς τὰ ἑλληνικὰ αἰσθήματά μας, ὁ ὁ πόθος νὰ ἀποκαθάρωμεν τὰ Μακεδονικὰ ἐδάφη ἀπὸ τὸ ἄγος ποῦ ἐπικάθηται ἐπ' αὐτῶν. Καὶ τὸ καθῆκον αὐτὸ πλήρως τὸ κατανοεῖ ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς σπεύδων μετὰ πανηγυρικῶν ἐκδηλώσεων χαρᾶς νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ὁ ὁποῖος θὰ ἔχῃ τὴν τιμὴν νὰ προσφέρῃ εἰς μυριάδας ἀδελφῶν ὡς πολύτιμον δῶρον τὴν ἐλευθερίαν, τὸν σεβασμὸν τοῦ ἀτόμου.

Βεβαίως ἡ ἱστορία τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς βαρβαρότητος ἐν Βουλγαρίᾳ θὰ σταματήσῃ εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα θὰ ἐπέλθουν ἐξυγειαντικὰ τοῦ ψυχικοῦ ρύπου ἑνὸς Λαοῦ ὁ ὁποῖος κατ' οὐδένα λόγον ἔπρεπε νὰ συζῇ καὶ νὰ συνυπάρχῃ μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Λαῶν. Ἐὰν δὲν τὸν ἐξαλείψουν θὰ τὸν συνετίσουν τοὐλάχιστον διὰ πολλοὺς αἰῶνας παραλύοντα τὴν ψυχικὴν ἀποσύνθεσιν τῶν βαρβάρων γειτόνων μας.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΠΟΙΑ Η ΕΠΙΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ζήτημα σοβαρώτατον οἰκονομικῆς φύσεως προβάλλει ἀπό τινος εἰς τὴν χώραν μας. Τὸ ζήτημα τῆς ὑπερπληθωρικῆς συγκεντρώσεως χαρτονομίσματος εἰς χεῖρας τοῦ Ἐμπορικοῦ, τοῦ Βιομηχανικοῦ, τοῦ Ναυτιλιακοῦ, τοῦ Γεωργικοῦ καὶ ἐν γένει τοῦ παραγωγικοῦ καὶ ἐργαζομένου κόσμου τῆς πατρίδος μας.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν προϊόντων τῆς Γῆς, λόγῳ τῶν κολοσσιαίων ἐσόδων τῆς Ναυτιλίας, λόγῳ τῆς ἐπὶ μακρὸν συντηρήσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα χιλιάδων ξένων, λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ἀκινήτων, τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ τῶν παντὸς εἴδους συναλλακτικῆς μορφῆς, ἡ ἰδιότητος ἀντικειμένων, βαίνει αὔξουσα ἐκ παραλλήλου καὶ ἡ ποσότης τοῦ κυκλοφοροῦντος τραπεζικοῦ γραμματίου εἰς τὴν χώραν.

Ὑπολογίζονται ὅτι εὑρίσκονται εἰς κυκλοφορίαν ἄνω τῶν 850,000,000 δραχμῶν χαρτονομίσματα τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχον ἀνέλθῃ πέραν τοῦ ποσοῦ τῶν 300,000,000 δρ.

Ὅλη δὲ αὐτὴ ἡ πλήμμυρα τοῦ χαρτονομίσματος πρόκειται νὰ λάβῃ μεγαλειτέραν ἔκτασιν καὶ ἔντασιν λόγῳ τῶν προκαταβολῶν τὰς ὁποίας οἱ Σύμμαχοί μας θὰ δώσουν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἐντελεστέραν κατάρτισιν τῶν πολεμικῶν μας δυνάμεων.

Καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης πληθωρικῆς ἐκδόσεως Τραπεζικοῦ γραμματίου οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει ὑποτιμήσεως τῆς Ἑλληνικῆς δραχμῆς, ἐφ' ὅσον καὶ τὸ ἐκδιδόμενον ἤδη καὶ τὸ μέλλον νὰ ἐκδοθῇ χαρτονόμισμα ἔχει ἴσου ποσοῦ ἀντίκρυσμα εἰς χρυσὸν κατατεθειμένον εἰς τὰς Τραπέζας τῶν Συμμαχικῶν μας Κρατῶν.

Ἀσχέτως ὅμως πρὸς τὸν ἀνύπαρκτον αὐτὸν κίνδυνον, γεννῶνται λόγῳ τῆς πληθωρικῆς ἐμφανίσεως καὶ κυκλοφορίας χαρτονομίσματος, ἄλλα συμπτώματα, ἄλλαι κοινωνικαὶ ἐκδηλώσεις βαρύνουσαι ἐπὶ τῆς ζωῆς ὁλοκλήρων τάξεων.

Μία δὲ τῶν σοβαρωτέρων αὐτῶν ἐκδηλώσεων εἶναι ἀναμφισβητήτως ἡ ἀκρίβεια τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐφοδίων, ἀκρίβεια τῆς ὁποίας τὰς συνεπείας τόσον βαρέως φέρομεν ἀπὸ διετίας ἤδη ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς Λαός.

Ἡ ἄμετρος, ἡ μὴ λελογισμένη χρῆσις χρήματος ἀκόπως μάλιστα κτηθέντος, ὁ ἀφειδώλευτος αὐτοῦ διασκορπισμός, ἡ χρησιμοποίησις αὐτοῦ μακρὰν ἀπὸ κάθε σκέψιν οἰκονομίας καὶ ἐναποταμιεύσεως, ἡ δι' αὐτοῦ ἐξάσφαλισις ὄχι τῶν ἀναγκαίων καὶ ἀπαραιτήτων τῆς ζωῆς, κατὰ τὰς κρισίμους αὐτὰς τῆς ἀνθρωπότητος στιγμάς, ἀλλὰ ἡ πρόσκτησις χωρὶς ὑπολογισμόν, χωρὶς δισταγμόν, χωρὶς σκέψιν οἱουδήποτε ἀντικειμένου εἰς οἷαν δήποτε τιμήν, τιμὴν ἐγγίζουσαν καὶ ὑπερβαίνουσαν τὰ ὅρια τῆς ἐγκληματικῆς αἰσχροκερδείας, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς μεγάλας καὶ δυσυπερβλήτους δυσκολίας τῆς μεταφορᾶς καὶ ἐξευρέσεως τροφίμων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων τοῦ βίου, εἶνε μία ἀπὸ τὰς κυριωδεστέρας ἀφορμὰς τῆς ὑπερβολικῆς, τῆς τυραννικῆς αὐτῶν ὑπερτιμήσεως.

Εἶνε δὲ τοῦτο τόσον φανερόν, τόσον ζωντανόν, τόσον προφανὲς καὶ ἀναμφισβήτητον εἰς ὅλους μας, ποῦ ἀρκεῖ καὶ μόνον νὰ ἀναμνησθῇ ἕνας ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ποσάκις ἐσκέφθη καὶ ἐβροντοφώνησε: «Ἂς ἔλειπον »ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ἐπὶ παραδείγματι, οἱ ἐφοπλισταὶ »—ὁ προχειρότερος τύπος τοῦ πλουτίσαντος ἀκόπως »Ἕλληνος ἐπιχειρηματίου—καὶ θὰ τρώγομε καὶ »κρέας καὶ βούτυρο καὶ τυρὶ καὶ θὰ εἴχαμε ζάχαρι, »ἀλεῦρι, λάδι, ὄσπρια σὲ τιμὰς λογικάς, προσιτὰς »εἰς τὰ λαϊκὰ βαλάντια».

Ἀλλὰ ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ἀφορμὰς τῆς ἀφορήτου ἐπιβαρύνσεως τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐφοδίων διότι τὸ ζήτημα εἶναι ἄξιον σοβαρᾶς μελέτης καὶ εἶναι ἀνάγκη εἰς πᾶσαν περίστασιν νὰ τονίζεται ἡ σημασία του διὰ νὰ ληφθοῦν μέτρα περιστολῆς τοῦ κακοῦ. Μία λοιπὸν ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς αἱ ὁποῖαι ἐνισχύουν καὶ διευκολύνουν τὴν διαρκῆ ὑπερτίμησιν τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης εἶναι καὶ τὸ ἀκατάρτιστον καὶ ἀπαρασκεύαστον τοῦ Ἕλληνος διὰ τὴν ἐναποταμίευσιν. Ἐλλείπει τελείως ἀπὸ τὸν τόπον μας τὸ πνεῦμα τὸ πρακτικόν, τὸ πνεῦμα τῆς λελογισμένης οἰκονομίας. Ἐλλείπει ἡ ἐπιστημονικὴ ἐργασία διὰ τὴν συστηματοποίησιν ὀργανωμένης ἀποταμιεύσεως. Εἰς ἄλλα κράτη προηγμένα στὸ δρόμο τοῦ πολιτισμοῦ τὸν ὑπέροχον αὐτὸν Κοινωνικὸν θεσμὸν τῆς ἐναποταμιεύσεως ἐξυπηρετοῦν αἱ συγκεντρώσεις τῆς δραχμῆς ἢ καὶ

τῆς δεκάρας ἀκόμη εἰς Ταμιευτήρια Ταχυδρομικά, εἰς Ταμιευτήρια Σχολικά, εἰς Ταμιευτήρια Λαϊκά, Κοινοτικά, εἰς Ταμιευτήρια μεγάλων ἐργατικῶν ὀργανώσεων καὶ ἐκεῖθεν εἰς Τραπέζας καὶ ἐν γένει εἰς Οἰκονομικὰ Ἱδρύματα, Ἐθνικὰ ἢ ὑψίστης οἰκονομικῆς εὐρωστίας καὶ πίστεως.

Εἶναι ἀπίστευτοι οἱ ἀριθμοὶ οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τὰ κολοσσιαῖα ποσὰ εἰς τὰ ὁποῖα ἀνέρχονται αἱ λαϊκαὶ οἰκονομίαι. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀπόρροια λαϊκῆς μορφώσεως καὶ καλλιεργείας πνεύματος οἰκονομίας τῶν λαϊκῶν τάξεων ποῦ ἀποτελοῦν τὴν κυριωδεστέραν δύναμιν ἑνὸς Κράτους.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν κατανοεῖται ἡ σημασία τῆς ἐναποταμιεύσεως καὶ δὲν παρατηρεῖται ἀθρόα, στοργική, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, συγκέντρωσις λαϊκῶν χρημάτων εἰς τὰς Τραπέζας, εἰς τὰ ταμιευτήρια αὐτῶν, εἴμεθα ὅλοι ὑποχρεωμένοι νὰ ὑφιστάμεθα τὰς συνεπείας τῆς ἀσκόπου κατασωτεύσεως χρήματος παραγωγικοῦ συντελεστοῦ εὐημερίας καὶ οἰκονομικῆς εὐρωστίας καὶ ὄχι δυσχερειῶν εἰς τὴν καθημερινήν μας ζωήν.

Εἶναι λοιπὸν ἔργον ὄχι μόνον ὑπέρτατα πατριωτικὸν ἡ οἰκονομία, ἡ παραγωγικὴ καὶ ὄχι ἡ νεκρὰ οἰκονομία, ἡ ἐναποταμίευσις εἰς ποικίλης φύσεως πιστωτικὰ ἱδρύματα καὶ ὄχι ἡ ἁπλῆ ἀποθησαύρισις, ἀλλὰ καὶ ἀκόμη ἕνα εἶδος αὐταμύνης ἑνὸς ἑκάστου ἐξ ἡμῶν καὶ ἐν συνόλῳ τῆς κοινωνίας κατὰ τῶν δυσκολιῶν τῆς ζωῆς.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν τοῦ πληθωρικοῦ χαρτονομίσματος καὶ τῶν ἐκ τούτου συνεπειῶν ἐξεταστέον ἀπὸ δύο διακεκριμένων ἀπόψεων.

Ὑπολογίζομεν ὅτι ἀπὸ μόνον τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν ἤτοι ἀπὸ Σιτηρὰ ἐν γένει, ἀπὸ Ἀμπελοφυτείας, ἀπὸ Ἐλαιῶνας, ἀπὸ Καπνό, Βάμβακα καὶ Σῦκα, ἀπὸ Γιδοπρόβατα, Χοίρους καὶ ἄλλα εἴδη τῆς Κτηνοτροφίας ἡ Ἡλαιὰ Ἑλλὰς εἰσέπραττε κατὰ τὴν προπολεμικὴν ἐποχὴν περὶ τὰ 400,000,000δραχ. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας μὲ τὴν καταπληκτικὴν ὑπερτίμησιν αὐτῶν ὑπολογίζεται ἡ ἀξία μόνον τῶν γεωργικῶν προϊόντων ὑπερβαίνουσα τὸ 1,000,000,000 δρχ. Ἐκτὸς αὐτῶν ἔχομεν μεγάλα ποσὰ ἀπὸ εἴδη δασικά: ξυλείαν, βελανίδια, κάστανα, χαρούπια κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ἔχομεν ἐπίσης μεγάλας εἰσπράξεις ἀπὸ καρραγωγεῖς, ὁλοτόμους, γεωργικοὺς ἐργάτας καὶ ἐργάτιδας, συνυπολογιζομένων δὲ καὶ τῶν εἰσπράξεων τῆς Ν. Ἑλλάδος φθάνομεν εἰς ποσὰ ἀντιπροσωπεύοντα ἀφάνταστον πλοῦτον διανεμημένον εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἂν ὑπολογίσωμεν τὰ κέρδη τῆς Ναυτιλίας, τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων, τοῦ ἐμπορίου, τῆς Βιομηχανίας καὶ ἐν γένει τὰ εἰσρεύσαντα εἰς τὰ ταμεῖα τῶν ἀστυκῶν τάξεων φθάνομεν εἰς ἐλιγγιώδεις ἀριθμοὺς πλούτου ἀμυθήτου κυκλοφοροῦντος εἰς ὅλας τὰς τάξεις, πλὴν τῶν ὑπαλλήλων, τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς πέννας καὶ τῶν ἐχόντων ἐν γένει ὡρισμένα καὶ ἀναλλοίωτα εἰσοδήματα.

Δὲν ἔχομεν ἀτυχῶς στατιστικὰς βάσεις διὰ νὰ ὑπολογίσωμεν κατὰ προσέγγισιν τὸν πλοῦτον ὁ ὁποῖος σήμερον εἶναι διεσκορπισμένος εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον. Πάντως ὅμως εἶναι τοιαύτης σπουδαιότητος ὥστε νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκδηλωθῇ ἀμέριστον καὶ ἀπερίσπαστον τό τε Κρατικὸν καὶ Κοινωνικὸν ἐνδιαφέρον.

Ὅλον αὐτὸ τὸ χρῆμα εἰς πᾶσαν ἄλλην χώραν θὰ μετεβάλλετο εἰς τεραστίαν παραγωγικὴν δύναμιν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα κατανεμόμενον εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν ὑφιστάμενον ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης εὐεργετικῆς πειθαρχικότητος, τὴν ὁποίαν ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη ἐπέβαλεν εἰς ἄλλους Λαούς, ἐμφανίζεται χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τρεῖς κεφαλαιώδεις μορφάς.

Ἕνα μέρος αὐτοῦ παραμένει νεκρόν, ἀχρησιμοποίητον, ἀπαράγωγον εἰς τὴς κασέλες καὶ τὰ σελάχια τῶν χωρικῶν ἢ τὰ ἀμφιβόλου στερεότητος ταμεῖα τῶν ἀστῶν. Ἕτερον μέρος σπαταλᾶται καὶ κατασωτεύεται ἀνοικτειρμόνως, ἀσυνειδήτως εἰς ἀσκόπους, περιττάς, ἐκφυλιστικὰς δαπάνας—στὴ Θεσσαλία αἴφνης ὑπάρχουν καραγκούνηδες ποῦ ἔδωσαν 50 δραχμὰς γιὰ μιὰ μουρουδιὰ—ἀπίστευτον ἴσως ἀλλὰ γεγονὸς ἀναμφισβήτητον — Κατασωτεύεται εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον—ἀληθῆ θεομηνίαν διά τινας ἐκ τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἀπορροφημένος ἀπὸ τὰς συγκινήσεις τῆς μάστιγος αὐτῆς, λησμονεῖ καὶ ἀλέτρι καὶ τσάπα καὶ κοπριὲς καὶ σβαρνίσματα. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς αὐτὰς εἶδε πρὸ ἡμερῶν μὲ τὰ μάτια του εἰς τὸν Κάμπον τῆς Καρδίτσης 4 τσοπανοπουλες ἀπὸ 14—16 ἐτῶν νὰ ἔχουν ἀφήσῃ τὰ πρόβατά τους νὰ βόσκουν ἀνεπιτήρητα καὶ νὰ παίζουν μὲ τραπουλόχαρτα τὸ τριάντα ἕνα. Καὶ μόνον αὐτὸ τὸ γεγονὸς λαλεῖ ἐντονώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην πληροφορίαν.

***

Κατασωτεύεται εἰς ἀγορὰς ὑπερτιμημένων εἰδῶν οὐχὶ ἀμέσου ἀνάγκης. Εἰς ἱκανοποίησιν πάσης ματαιοδοξίας καὶ ἀνθρωπίνης γελοιότητος. Καὶ ἐλάχιστον μέρος αὐτοῦ κατατίθεται εἰς Τραπέζας. Διότι δέον νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὑπάρχουν καὶ προνοητικοὶ καὶ νοήμονες ἀγρόται οἱ ὁποῖοι οὔτε ἀσωτεύουν, οὔτε σπαταλοῦν, ἀλλὰ προσπαθοῦν διὰ παντὸς μέσου νὰ καταστήσουν παραγωγικὸν τὸ χρῆμά των, διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς των ἀπὸ κάθε χρέος πρώτιστα, διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως ἀντικειμένων κινητῶν ἢ ἀκινήτων χρησίμων καὶ παραγωγικῶν καὶ διὰ τῆς τοποθετήσεως τοῦ περισσεύοντος χρήματός των εἰς Τραπέζας μὲ τόκον ἀσφαλῆ καὶ ἄμεσον ἀνάληψιν αὐτοῦ εἰς πρώτην ζήτησιν.

Ὑπὸ τὰς σημερινὰς λοιπὸν συνθήκας αὐτῆς τῆς χρηματοπλημμύρας καὶ μὲ τὸ ἀκατάρτιστον τοῦ Ἕλληνος διὰ τὴν οἰκονομίαν καὶ ἐναποταμίευσιν εἶναι ἀνάγκη, καὶ πολὺ ὀρθῶς ὁ ἡμερήσιος τύπος τὸ βροντοφωνεῖ, ὅπως ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς συνειθίσῃ τὴν ἐναποταμίευσιν καὶ κατανοήσῃ τὰ μέγιστα αὐτῆς ἀγαθά. Ὀφείλει νὰ καθυστᾷ τὸ χρῆμά του γόνιμον, παραγωγικόν. Ὀφείλει ν' ἀρδεύῃ τὰς μεγάλας πιστωτικὰς ὀργανώσεις τῆς πατρίδος, ἐξασφαλίζων καὶ ἀνυψώνων τὴν ἐθνικὴν πίστιν, ὀγκώνων τὴν πρὸς αὐτὴν διεθνῆ ἐμπιστοσύνην καὶ τονώνων τὰς πλουτοπαραγωγικὰς δυνάμεις τῆς πατρίδος.

Ἡ ἑτέρα ἄποψις τοῦ ζητήματος εἶναι τὸ γεγονὸς τῶν προκαταβολῶν τῶν Συμμάχων μας καὶ τῆς ἐκ τούτων νέας αὐξήσεως τοῦ κυκλοφοροῦντος χαρτονομίσματος.

Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος αὐτοῦ εὐτυχῶς εἶναι εὐχερὴς καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Νεγρεπόντης δὲν ἐδίστασε νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν πραγματοποίησίν της.

Τὰ Τοκοφόρα Γραμμάτια τοῦ Δημοσίου ἐπέχοντα θέσιν τρέχοντος χαρτονομίσματος ἐκπληροῦν πολλα-

πλοῦν εὐεργετικὸν σκοπὸν ὑπὲρ τῆς Κοινοινωνίας καὶ τοῦ ἀτόμου.

Πρῶτον περιστέλλουν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ χαρτονομίσματος, δεύτερον ἐξασφαλίζουν τόκον εἰς τὸν κάτοχον αὐτῶν καὶ τρίτον ἐξοικειοῦσι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν οἰκονομίαν.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς θὰ τὰ δεχθῇ μετὰ προθυμίας κατανοῶν τὴν μεγάλην πλουτολογικὴ, ὡς καὶ ἠθικοπλαστικὴν σημασίαν των.

ΖΩΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΤΑ ΚΟΥΝΕΛΙΑ

Ἐγύριζα τὲς προάλλαις (1) σὲ χωριὰ τῆς Κορινθίας ἐπάνω σὲ βουνά. Ὁ κόσμος ἐκλαίγετο πῶς κι' ἐκεῖ ἀκόμα ποῦ ζοῦν τόσα καὶ τόσα κοπάδια γιδοπρόβατα δὲν βρίσκουν σήμερα νὰ φάγουν λίγο κρέας. Μᾶς τὰ κουβαλοῦν ὅλα 'ς τὴν Ἀθήνα καὶ 'ς ταὶς ἄλλαις πολιτείαις μοῦ ἔλεγαν. Ἀρνιά, κατσίκια, τραγάκια, μουσκάρια μᾶς τὰ πῆραν ὅλα. Δὲν μένουν ἐδῶ παρὰ μόνον τὰ μεγάλα γίδια καὶ τὰ μεγάλα πρόβατα καὶ ὀλίγα καματερὰ χοντρὰ βώδια. Ἀλλ' ἔβαλαν τώρα χερικὸ καὶ 'ς αὐτὰ κι' ἄρχισαν νὰ μᾶς τὰ πέρνουν. Σ' τὰ παληόβωϊδα δίνουν οἱ χασάπηδες 700 ἕως 1000 δρ. τὸ κεφάλι καὶ μᾶς τὰ σηκώνουν. Ἂν ἐξακολουθήσῃ αὐτὸ τὸ κακὸ δὲν θὰ μείνουν καματερὰ γιὰ τὴ σπορὰ τῶν χωρικῶν, οὔτε εἶνε εὔκολο ν' ἀποχτήσωμε ἀργότερα τὰ βώδια ποῦ θὰ μᾶς λείψουν, ἐπειδὴ πωλιοῦνται καὶ ἡ ἀγελάδες μαζὺ μὲ τὰ δαμάλια καὶ τὰ μοσκάρια. Ὅλα μᾶς τὰς τρώγουν ἡ πολιτείες. Καὶ ἐσεῖς τί τρῶτε; τοὺς εἶπα. Ἄλλοτες μοῦ εἶπαν ἐτρώγαμε αὐτὴ τὴν ἐποχὴ κατσίκια, τραγιά, στέρφες γίδες, στέρφες παχειές προβατίνες. Ἀλλὰ τώρα ποῦ μᾶς τὰ σηκώσαν ὅλα, ἄρχισαν οἱ χασάπηδες ν' ἀγοράζουν καὶ γαλάρια πρόβατα καὶ γίδια. Καὶ ἔτσι φόβος εἶνε μὴ λείψουν καμμιὰ φορὰ καὶ τὸ γάλα καὶ τὸ τυρὶ καὶ τ' ἀρνιὰ καὶ τὰ κατσίκια.

Τὰ γαλάρια γιδοπρόβατα πωλοῦνται τώρα πολὺ ἀκριβά, 50—60 δρ. τὸ κεφάλι μὲ κρέας 12 ὀκάδων πάνω κάτω. Δὲν μποροῦμε ἡμεῖς νὰ φάμε οὔτε ἀπὸ τὰ παληοκρέατα αὐτὰ ἐδῶ εἰς τὰ χωριά. Γιατὶ καὶ αὐτὰ ἔφτασαν τώρα νὰ μᾶς τὰ πωλοῦν πάνω ἀπὸ 4 δραχμὲς τὴν ὀκὰ κι' ἔτσι κάνομε οἱ περισσότεροι ἐδῶ σαρακοστὴ καὶ τὲς πασχαλινὲς ἀκόμα τὶς μέρες. Χόρτα λίγα βρίσκομε. Περιμένομε νὰ βρέξῃ γιὰ νὰ βγοῦν τίποτε ἄγρια λάχανα. Τὰ λίγα ὄσπριά μας τὰ κρατοῦμε γιὰ τὸ χειμῶνα. Λάχανα ἤμερα λίγα ἐγίνηκαν φέτος ἐδῶ στὰ χωριά μας γιατὶ ἔχομε μεγάλη ξέρα.

Ἐστέρεψαν τὰ πηγάδια καὶ ἡ βρύσες γιὰ τὴ κακή μας τύχη φέτος. Καὶ τί τρῶτε λοιπὸν τοὺς εἶπα; Δὲν ἔχετε αὐγά, τυρί; Κ' αὐτὰ τώρα εἶνε σπανιώτερα ἀκόμα. Μὲ τὴν πεῖνα ποῦ περάσαμε πέρυσι δὲν μᾶς ἔμειναν κόττες παρὰ σπάνια ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Μὲ τί νὰ τὴς ἐθρέψαμε ποῦχε φτάσει τὸ γέννημα 5 δρ. τὴν ὀκά. Τώρα πολεμᾶμε νὰ πιάσωμε λίγες κόττες. Οἱ τσομπάνοι δὲν εἶχαν ψωμὶ καὶ ζοῦσαν μὲ γάλα καὶ μὲ στάλπη καὶ ἔτσι γίνηκε λίγο τυρί. Καὶ ἐγὼ δὲν θὰ βρῶ νὰ φάγω τίποτε τώρα ποῦ πεινῶ; τοὺς ρώτησα. Τί νὰ φᾶς κι' ἐσὺ μοῦ εἶπαν. Καμμιὰ ἐλιά, κανένα κρομμύδι ἢ ἂν θέλετε κανένα κομμάτι κρέας ἀπὸ παλιόγιδα, ἀλλ' ἔλα ποῦ θέλει κάμποσες ὧρες γιὰ νὰ βράσῃ.

Ἂν βαστᾷς περίμενε κι' ἂν ἔχῃς δόντια γερὰ θὰ δοκιμάσῃς ἀπὸ τὸ κρέας αὐτὸ καὶ θὰ περάσῃς ὅπως ὅπως. Τί νὰ γίνῃ. Ἐπῆρα κι' ἐγὼ λίγες ἐλιὲς ἕνα κρομμύδι καὶ ἕνα κομματάκι ψωμί. Καὶ 'ς πολλὰ ἔτη ποῦ ἤβρα νερὸ καλὸ καὶ κρύο καὶ ἐχώνεψαν ὅσα ἔφαγα. Ἐπειτα πῆγα 'ς ἄλλο χωριό. Ἐκεῖ ἕνας δάσκαλος ποῦ μ' ἐγνώριζε ἐπέμενε νὰ μὲ πάρῃ 'ς τὸ σπίτι του. Δὲν θέλω νὰ σᾶς στενοχωρήσω τοῦ λέω τώρα ποῦ εἶνε τόσο σπάνια τὰ τρόφιμα. Κάτι θὰ βροῦμε μοῦ λέγει. Ὅπως ἐλάχαμε. Ἐκεῖ 'ς τοῦ φίλου μου τοῦ δασκάλου μοῦ βάζουν μπροστὰ μιὰ μεγάλη πιατέλα μὲ κάτασπρες χυλόπηττες, ποῦ λέτε, καμμωμένες ἀτζεμπιλάφι μὲ κομμάτια κρέατα ποῦ μοῦ φάνηκαν σὰν ἀπὸ κοττόπουλα. Τὸ κρέας ἦταν ἀπὸ τρυφερὸ κουνέλι. Εἶχα κ' ἐγὼ μιὰ κακὴ ἰδέα γιὰ τὸ κρέας τοῦ κουνελιοῦ. Ὅτι εἶνε ἄνοστο. Ἀλλ' ὅταν τῶφαγα ἔτσι καλομαγειρευμένο μοῦ φάνηκε σὰν παχὺ κοττόπουλο. Ἐννοεῖται ὅτι ἄφησα τὴν ἐντροπὴ κ' ἔφαγα καὶ γιὰ τὴν ἄλλη ἡμέρα γιατὶ δὲν ἤξερα τὶ θἄβρισκα νὰ φάγω 'σ ἄλλο χωριὸ τὴν ἄλλη ἡμέρα. Τὸ κρομμύδι τοῦ ἄλλου χωριοῦ μοῦ εἶχεν ἀνοίξῃ τὴν ὄρεξι. Καὶ ἔχετε κουνέλια; Τοῦ λέγω, Ἔχομε καὶ παρὰ ἔχομε μοῦ εἶπεν ὁ φίλος μου. Ὄχι μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα σπίτια ἐδῶ 'σ τὸ χωριό μας. Ἡμεῖς ἐδῶ μὲ τὰ κουνέλια ἐλύσαμε μιὰ χαρὰ τὸ ζήτημα τοῦ κρέατος. Μὲ δύο κουνέλες καὶ μὲ ἕνα κούνελο μποροῦμε νὰ τρῶμε δύο τ' ὀλιγώτερο κουνέλια τὴ βδομάδα δηληδὴ καμμιὰ ἑκατοστὴ κουνέλια τὸ χρόνο σὲ κάθε σπίτι.

Καὶ πάντοτε εἶνε ἔτσι νόστιμο τοῦ λέγω; Ναί. Γίνονται πολὺ νόστιμα τὰ κουνέλια μοῦ εἶπε, ἀρκεῖ νὰ τρώγουν καθαρὰ τροφὴ καὶ νὰ διατηροῦμε πολὺ καθαρὴ τὴ μάντρα τους ποῦ τάχομε γύρα γύρα κλεισμένα γιὰ νὰ μὴ βγαίνουν ἔξω καὶ τὰ χάνωμε. Τότε θυμήθηκα πῶς κοντὰ σ' ἕνα χωριὸ τῆς Γαλλίας ὄχι μακρὰ ἀπὸ τὸ Παρίσι, ἔξω ἀπὸ τὴ Μεγάλη Γεωπονικὴ Σχολὴ τοῦ Γρινιὸν εἶχα ἀνταμώσῃ καμμιὰ εἰκοσαριὰ ὡραῖα καὶ παχουλὰ παιδάκια, ἀγόρια καὶ κορίτσια, ποῦ γύριζαν γελῶντας κάὶ παίζοντας ἀπὸ τὰ χωράφια καὶ κρατοῦσαν ὅλα ἀπὸ μιὰ καλὴ ἀγκαλιὰ χλωρὰ χόρτα, ἄγρια τριφύλλια, ἀγριολάπαθα, βρούβες, ρόκες, ἀγριάδες καὶ ἄλλα εἴδη. Τὰ πᾶμε 'ς τὰ κουνέλια μας μοῦ εἶπαν. Ἔφεινα περίεργος, μπῆκα 'ς τὸ χωριὸ, ἔρριξα τὸ μάτι μου σὲ κάμποσες αὐλὲς κ' εἶδα ὅτι ὅλοι ἔτρεφαν πλῆθος κουνέλια καὶ ὡραιότατα ζωηρὰ κουνελάκια. Πολλοὶ τοὺς εἶχαν κάνει καὶ μικρὰ σπιτάκια πλάτους 1 μέτρου καὶ 50 πόντους βάθος καὶ ὕψος 80 πάνω κάτω πόντους γιὰ κάθε κουνέλα. Ὅλα μὲ τοῖχο καὶ φτιασμένο τὸ πάτωμα των μὲ τσιμέντο. Τὸ πάτωμα ἦταν στρωμένο μὲ καθαρότατο ἄχυρο καὶ εἶχεν ἐλαφρὰ κλίσι πρὸς τὰ ἐμπρὸς γιὰ νὰ βγαίνουν ἔξω τὰ οὖρα. Ἀπὸ μπροστὰ τὰ καλυβάκια αὐτὰ εἶταν φραγμένα μὲ κάγκελα σιδερίνια. Τὰ κουνέλια ἔτρωγαν ἀδιάκοπα, ἐρροκάνιζαν χόρτα χλωρά. Μοῦ εἶπαν οἱ Γάλλοι χωριανοὶ ὅτι τοὺς ἔδιαν κἄποτε κἄποτε καὶ λίγη βρώμη καὶ λίγα πίτουρα.

Ἀλλὰ τὸ περισσότερο χλόη ἀπὸ χωράφια καὶ ἀπὸ λειβάδια, κοτσάνια ἀπὸ κραμπολάχανα, ἀπὸ μαρούλια, παληοκολοκύθια, ἢ φλούδες καὶ σπόρους ἀπὸ κολοκύθια, ἀπὸ πεπόνια, φλούδες ἀπὸ πατάτες ἢ κοκκινογούλια, καρόττα, κατά τὲς ἐποχὲς δὲν λείπουν τέτιες τροφὲς εἰς τὰ χωριὰ ἐδῶ μοῦ εἶπαν. Γιατὶ νὰ πάγουν χαμένες καὶ νὰ μή γίνωνται ὅλα αὐτὰ κρέας; Μήπως ἐξοδεύομεν τίποτε; Τὰ παιδιὰ μιὰ γύρα νὰ φέρουν βρίσκουν ἄφθονα ἀπ' αὐτά. Καὶ ἐσεῖς ἐρώτησα τὸ δάσκαλο βρίσκετε εὔκολα τροφές. Μόνο τώρα τὸ καλοκαῖρι μὲ τὴν ξέρα δὲν βρίσκαμε εὔκολα χλωρὰ ἄγρια χόρτα μοῦ εἶπε, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ ρίζες, ἀπὸ ἀγριάδες ποῦ εἶναι γεμάτα τὰ χωράφια καὶ τ' ἀμπέλια. Τὸν ἄλλο καιρὸ εἶναι ἄφθονη χλόη. Καὶ τώρα τὶ τοὺς δίνετε τοῦ εἶπα; Νῶραμε, μοῦ εἶπε, τὴ σωτηρία μας μὲ τὰ κλαδιὰ τῆς μοριᾶς. Τὰ κουνέλια τρώγουν μὲ λαιμαργία τὰ μουρόφυλλα καὶ τὶς φλούδες ἀκόμα ἀπὸ τὰ χλωρὰ κλαριά, ἔτσι τρώγουν καὶ φύλλα συκιᾶς, ἀμπελόφυλλα, τσίπουρα, ἀγριάχλαδα καὶ ὅτι ἄλλο ἀπὸ φυτὰ τοὺς ρίχνουμε. Τίποτε δὲν ἀρνοῦνται καὶ ἔτσι ἔχομε 2-3 φορὲς τὴν ἑβδομάδα κρέας τρυφερὸ ὑγιεινὸ καὶ νόστιμο τζάμπα. Καὶ δὲν τὸ βαριέστε αὐτὸ τὸ κρέας; Ὄχι, μοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος ἐπειδὴ τὰ μαγειρεύουμε μὲ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους ὅπως τὸ λαγὸ λ. χ., ὅπως ὅλα τὰ πουλερικὰ καὶ τὰ κυνήγια.

Ὅσοι λοιπὸν ἀπὸ τοὺς χωρικούς μας ἔχουν μυαλό, ἂς ἀποχτήσουν κουνέλια ὅσοι δὲν ἔχουν ἂς τιμωροῦνται γιὰ τὴν ἀμέλειά τους τρώγοντας ἐλιὲς καὶ κρομμύδια.

Ἂν ἔζων στὸ χωριὸ ἀμέσως θὰ ἔβαζα αὐτὰ εἰς ἐνέργειαν καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό μου, ὅπως τὸ κάνει εἷς φίλος μου ἰατρὸς εἰς τὴν ἔπαυλί του εἰς τὲς Κουκουβάουνες, ὅπου ἔχει ὡραία ἐγκατάστασι μὲ ἄπειρα καὶ ὡραιότατα κουνέλια διαλεγμένα ἀπὸ τὰ πιὸ καλὸ σώγι. Ὅσοι θέλετε πᾶτε ἐκεῖ νὰ τὰ θαυμάσετε.

Ἀλλὰ τὶ νὰ κάνω ἐγὼ ποῦ τὸ σπίτι μου ἐδῶ δὲν ἔχει μιὰ μάντρα γιὰ νὰ κάνω τὸ ἴδιο τώρα ποῦ πολλὲς φορὲς δὲν προφταίνω νὰ πάρω λίγο κρέας γιατὶ πρόφτασαν καὶ τὸ πῆραν ἄλλοι προτήτερα ἀπὸ τὸ χασάπη. Ἀλλ' οἱ διδάσκαλοι καὶ ἡ δασκάλες 'ς τὰ χωρία ποῦ παραπονοῦνται μόλο τους τὸ δίκηο πῶς ἔχουν μικρὸ μιστὸ καὶ δὲν τοὺς φτάνει νὰ τραφοῦν, τί λέγουν γιὰ τὰ κουνέλια; Δὲν μποροῦν τάχατες νὰ θρέφουν αὐτοί, γιὰ νὰ καλοπερνοῦν ἀπὸ κρέας καὶ νὰ δίνουν τὸ καλὸ παράδειγμα καὶ 'ς τὸν κόσμο τῶν χωριῶν; Ἂχ αἱ δασκάλες. Πῶς θἄχουν κουνέλια, ἀφ' οὗ ἡ περισσότερες ἀπ' αὐτὲς δὲν κατορθώνουν ἀκόμα νἄχουν οὔτε δύο κόττες 'ς τὴν αὐλή τους; Ἂς ὑποφέρουν λοιπὸν, ἕως ὅτου νὰ μάθουν πῶς νὰ ζοῦν 'ς τὰ χωριά. Ἡ στέρησις εἶνε τὸ καλλίτερο μάθημα.

ΣΠΥΡ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ

(1) Ἔχει γραφῆ ἀπὸ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ

Ἡ μουσικὴ θεωρεῖται ἓν ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων μέσων διὰ νὰ μᾶς ἐμπνέῃ τὰ εὐγενέστερα αἰσθήματα, νὰ μᾶς διασκεδάζῃ τὴν μελαγχολίαν μας καὶ νὰ καταπραΰνῃ τὰ διάφορα πάθη μας. Ὁ μέγας Σαίξπηρ λέγει: «Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος δὲν συγκινεῖται ὑπὸ τῶν γλυκέων ἤχων, ἐπλάσθη διὰ προδοσίαν, δόλον καὶ λαφυραγωγίαν. Αἱ αἰσθήσεις τοῦ πνεύματός του εἶνε ζοφώδεις ὡς ἡ νύξ. Πᾶν δὲ φίλτρον αὐτοῦ μέλαν ὡς ἔρεβος, εἷς τοιοῦτον ἄνθρωπον δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ τις πίστιν.» Ὁ δὲ Πυθαγόρας ἐφρόνει ὅτι αὕτη πραΰνει καὶ ἐξαγνίζει τὴν ψυχὴν καὶ θεραπεύει τὰ σωματικὰ νοσήματα. Τέλος ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς κλάδον εὐγενοῦς ἀγωγῆς. Ἐν τούτοις ἄλλοι φιλόσοφοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐφρόνουν ὅτι τοὐναντίον ἡ μουσικὴ ἐκλύει τὰ ἤθη καὶ ἐξασκεῖ ἐπ' αὐτῶν ἐπιβλαβεστάτην ἐπιρροήν. Καὶ αὐταὶ αἱ πρῶται φυλαὶ τῆς γῆς δὲν ἦσαν ξέναι τῆς θείας αὐτῆς τέχνης, αἱ δὲ διάφοροι χῶραι τῶν ἀγρίων ἔχουσι καὶ αὐταὶ τὰ μουσικὰ ὄργανά των καὶ τὰ ἄσματά των.

Ἀνατρέχοντες εἰς τὴν μυθολογίαν βλέπομεν, ὅτι ἡ ἐφεύρεσις τῆς μουσικῆς ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἔπειτα δὲ εἰς τὸν Ἑρμῆν, Ἀθηνᾶν καὶ Πᾶνα, ὡς ἐπιστήμη δὲ ἐρρυθμίσθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Παρ' αὐτοῖς ἡ μουσικὴ ἐθεωρεῖτο ὡς θεία τὴν καταγωγὴν ἕνεκα τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὰ ἐνδόμυχα τῶν ἀνθρώπων συναισθήματα καὶ ὡς μουσικαὶ θεότητες ἐθεωροῦντο αἱ Μοῦσαι, ὁ Διόνυσος, οἱ Σάτυροι, ὁ Σιληνός· τὸ δὲ θέατρον τότε εἶχεν ὡς ἀφετηρίαν τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου καὶ αἱ παραστάσεις αὐτοῦ ἦσαν οὐχὶ ὅπως σήμερον ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις ἀλλ' ἐλάμβανον πολιτικὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἔξοδα κατεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ δημοσίου. Ἡ Μουσικὴ ἀνεπτύχθη ἰδίως ὅτε ἐρρυθμίσθη καὶ ἡ λυρικὴ ποίησις ἥτις ἀπῄτει ἆσμα συνοδευόμενον ὑπὸ ὀργανικῆς μουσικῆς δηλ. αὐλῶν, κιθάρας, λύρας. Τὰ μέγιστα συνέτεινον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μουσικῆς καὶ οἱ μουσικοὶ ἀγῶνες οἵτινες ἐλάμβανον χώραν εἰς τὰς δημοσίας πανηγύρεις ὡς λ. χ. τὰ Πύθια εἰς τοὺς Δελφοὺς καὶ τὰ Παναθήναια εἰς Ἀθήνας. Ὁ Ἑρμιόνιος Λάσος διδάσκαλος τοῦ Πινδάρου ἐξέδωκε τὸ πρῶτον περὶ μουσικῆς θεωρητικὸν σύγγραμμα, κατόπιν ὁ Εὐκλείδης τῷ 277 π. Χ. ἐπραγματεύθη ἐπιστημονικῶς τὴν θεωρίαν τῶν τ ό ν ω ν καὶ μετ' αὐτὸν, οἱ Πλούταρχος, Κλαύδιος, Πτολεμαῖος, Νικόμαχος. Ἐκεῖ ὅμως ποῦ διεμορφώθη ἡ τέχνη καὶ θεωρεῖται πατρὶς αὐτῆς ἦσαν ἡ Ἀρκαδία καὶ Λυδία. Καὶ εἰς μὲν τὴν Ἀρκαδίαν ὁ ποιμενικὸς βίος ἀνέπτυξε τὴν αὐλητικὴν, εἰς δὲ τὴν Λυδίαν ὁ Ἀμφίων ἐδίδαξε τὴν

τέχνην τῆς λύρας. Μετὰ ταῦτα ὁ Τέπανδρος ἐφεῦρε τὴν ἑπτάχορδον λύραν εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Πυθαγόρας προσέθεσε καὶ ὀγδόην χορδόν.

Ἡμουσικὴ διαιρεῖτο εἰς ᾠδικὴν (φωνητικὴν) καὶ ὀργανικὴν εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ ταῦτα προσετέθη καὶ ἡ ὑποκριτικὴ (παντόμιμος καὶ ὀρχηστική). Εἰς τὸ θέατρον ἵστατο εἰς τὸ μέσον τῆς ὀρχήστρας ὁ ποδοψόφος ἢ ποδοκτύπος ὁ ὁποῖος διὰ τῶν κρουπέλων (σιδηρῶν πελμάτων) ἐτήρει τὸν ρυθμὸν καὶ ὡδήγει τοὺς μουσικοὺς νὰ ψάλλουν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅπως καὶ σήμερον, ὁ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας διὰ τῶν σχημάτων καὶ κτύπων τῆς ῥάβδου του. Πρῶτος ὁ ὁποῖος μετεχειρίσθη τὴν κιθάραν ἀναφέρεται ὁ Θρᾶξ Θάμυρις ταύτην δὲ μετ' ἄσματος ὁ Ἀμφίων ἢ ὁ Λίνος, εἶδος δὲ ἑπταχόρδου λύρας ἦτο καὶ ἡ βάρβιτος. Ἄλλο πάλιν εἶδος κιθάρας ἐκαλεῖτο φόρμιγξ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἅρπαν. Παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ὑπῆρχεν ἄλλο εἶδος πάλιν ἅρπας σαμβύκη καλούμενον ἔχουσα τριγωνικὸν σχῆμα καὶ κατεσκευάζετο καὶ εἰς μικρὸν καὶ εἰς μεγάλον μέγεθος. Καὶ ἄλλα ἀκόμη ὄργανα ἦσαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς τὰ κρόταλα καὶ τὸ τύμπανον. Καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἐχρησιμοποίουν τὰ ἴδια ὄργανα μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐκεῖ ἡ μουσικὴ ὑπὸ καλλιτεχνικὴν καὶ ὑπὸ ἔποψιν ἀγωγῆς ἐξετιμᾶτο ὀλιγώτερον ἢ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν καὶ τὴν ἐξήσκουν ὄχι ἐντόποι ἀλλὰ ξένοι καὶ δοῦλοι πλὴν τῆς Στρατιωτικῆς. Κατὰ τὸ 186 π. χ εἰσήχθησαν παρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἐντατὰ ὄργανα, οἱ δ' αὐλοὶ ἦσαν διπλοῖ. Αἱ Ἑλληνίδες ἐπροτιμῶντο διὰ νὰ ψάλλωσιν εἰς τὰ δεῖπνα, εἰς τὰς διαφόρους τελετὰς καὶ εἰς τὸ θέατρον. Ὁ Τιβέριος εἶχε κηρύξῃ ἀληθῆ πόλεμον κατὰ τῶν μουσικῶν καὶ ὑποκριτῶν καὶ ἐξεδίωξε τῆς Ρώμης ὅλους σχεδόν, ἐν ᾧ τουναντίον ὁ Νέρων τοὺς ἐπροστάτευσε πολὺ διότι ἦτο λίαν φιλόμουσος ἀλλὰ οἱ διάδοχοί του καὶ πάλιν ἐξεδίωκον τοὺς δυστυχεῖς καλλιτέχνας, λέγεται δὲ μάλιστα ὅτι ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐξεδιώχθησαν συγχρόνως 500 τοιοῦτοι. Αὐτὰ ἀναφέρομεν ἐν ὀλίγοις περὶ τῆς γενέσεως καὶ προελεύσεως τῆς Μουσικῆς γνωστὰ ἄλλως τοῖς ἀσχολουμένοις εἰς αὐτήν. Δὲν εἶμαι ὁ ἁρμόδιος νὰ ὁμιλήσῳ περὶ τῆς μουσικῆς τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διότι ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ εἰς διαφόρους ἐποχὰς τόσα περὶ αὐτῆς ἔγραψαν εἰς διαφορα περιοδικὰ καὶ εἰδικὰς περὶ μουσικῆς πραγματείας ὥστε θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ γράψω καὶ ἐγὼ ἰδίας γνώμας καὶ θεωρίας περὶ αὐτῆς. Ἁπλῶς μόνον σκοπεύω νὰ ἀναφέρω σχετικὰ τινὰ μὲ τὸ θέμα μου τὰ ὁποῖα ἠρύσθην ἐξ σύθεντικῶν τινων πηγῶν καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως. Πᾶσαι ἐν γένει αἱ χῶραι σήμερον καλλιεργοῦσι τὴν μουσικὴν, μηδ' αὐτῶν τῶν ἀγρίων χωρῶν ἐξαιρουμένων. Ἐν Ἑλλάδι ἡ πρώτη οὕτως εἰπεῖν συστηματικὴ καλλιέργεια τῆς μουσικῆς ἐγένετο ἐν Ἑπτανήσῳ καὶ δὴ ἐν Κερκύρᾳ. Ἐν Εὐρώπῃ ἔχει διαδοθῆ εἰς ὅλας μὲν τὰς χώρας αὐτῆς, ἰδίως ὅμως ἐν Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ τόσον σήμερον ἔχει γενικευθῇ, ὥστε εἶνε γενικὸν πλέον μάθημα καὶ εἰς οὐδένα τῶν διδασκόντων ἐπιτρέπεται νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μουσικοδιδασκάλου ἐὰν εἶνε ἀνίκανος νὰ διδάξῃ τὰ στοιχεῖα τῆς μουσικῆς. Εἰς τοὺς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς σπουδάσαντας ἐν Γερμανίᾳ θὰ εἶνε βεβαίως γνωστὰ τὰ παλαιὰ γνωστὰ ᾄσματα τοῦ Bursehen, τὰ ὁποῖα εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀκούσω πρό τινων ἐτῶν εἰς κάποιο concert ἐνΒερολίνῳ καὶ τὰ ὁποῖα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἤκουον οἱ Γερμανοὶ σπουδασταὶ καὶ ξένοι ἀκροαταί. Τὰ μέγιστα συνετέλεσαν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς μουσικῆς ἐν Γερμανίᾳ αἱ ἑκτιρεῖαι τῶν Leederstofeln ἱδρυθεῖσαι κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1810, ἤρχισαν δὲ λειτουργοῦσαι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Βερολίνῳ διασήμου καθηγητοῦ Zelter. Καὶ ἐν ἀρχῇ αἱ ἑταιρεῖαι αὗται εἶχον ἐντελῶς οἰκογενειακὸν χαρακτῆρα, περιοριζόμεναι εἰς φιλικὰς μόνον διασκεδάσεις. Προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου διεσπάρησαν καὶ διεδόθησαν εὐρύτατα εἰς ὅλην ἐν γένει τὴν Γερμανίαν καὶ τὰ concerts αὐτῶν ἐδίδοντο δημοσίᾳ· σήμερον δὲ βλέπομεν τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τῶν ἑταιρειῶν τούτων. Ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἡ ἐξάπλωσις τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος τῶν λαῶν των ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἱδρυθέντα Ὠδεῖα. Κατὰ τὸν XVI αἰῶνα ἱδρύθη ἐν Νεαπόλει τὸ Conservatorio Santa Mariadi Loretto, τὸ ὁποῖον μετὰ τριῶν ἄλλων ἱδρυθέντων βραδύτερον καθίσια τὴν εἰς αὐτὸ φοίτησιν προσιτὴν καὶ εἰς τὰ μᾶλλον πτωχὰ βαλάντια.

***

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἱδρύθησαν ἐν Ἰταλίᾳ πλεῖστα Ὠδεῖα σπουδαιότερα τῶν ὁποίων εἶνε τὸ τῆς Φλωρεντίας, τῆς Βονωνίας, Τουρίνου καὶ τὸ Μουσικὸν Λύκειον Rossini ἱδρυθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τῶν 2,300,000 ὅπερ ἄφησε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω μουσικὰ ἱδρύματα ἔχουσι λαϊκὸν χαρακτῆρα καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς φοίτησις παρέχεται δωρεάν. Ἐν Γαλλίᾳ ἐν ἔτει 1784 ἱδρύθη ἐν Παρισίοις ἐπὶ τῆς Rue Poissonnière τὸ πρῶτον Ὠδεῖον ὅπερ ἦτο πράγματι καὶ θεωρεῖται ἀκόμη ἡ Μουσικὴ Σχολὴ τοῦ Γαλλικοῦ Ἔθνους. Τὰ κατόπιν εἰς ἄλλας χώρας ἱδρυθέντα Ὠδεῖα ὡς ἐν Αὐστρίᾳ, Ἐλβετίᾳ. Ἀμερικῇ, ἐμιμήθησαν σχεδὸν ὅλα τὰ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Παρ' ἡμῖν ἡ μουσικὴ ἰδίως ἀνεπτύχθη μετὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἀποκατάστασιν, διότι πρὸ τοῦ1834 οὐδεὶς ἐξ ἐπαγγέλματος μουσικὸς ὑπῆρχε καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ μελῳδίαι τῆς Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς ὡς καὶ αἱ ἁρμονίαι τῆς Γερμανικῆς ἦσαν ἐντελῶς ἄγνωστοι. Ἐν Ἑπτανήσῳ καὶ δὴ ἐν Ζακύνθῳ, ὡς ἀναφέρεται εἰς ἱστορικά τινα ἔγγραφα περὶ αὐτῆς πραγματευόμενα,προκύπτει ἡ ὕπαρξις μουσικοῦ σωματείου κατὰ τὸ ἔτος 1816 καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκεῖ εὑρισκόμενος καθηγητὴς Battagel εἶχε προτείνῃ τὴν σύστασιν μουσικοῦ συλλόγου καὶ πράγματι συνέστῃ τοιοῦτος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μουσικοδιδασκάλου. Ὁ Σύλλογος οὗτος τῇ συνδρομῇ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἄλλων ἐρασιτεχνῶν ἔδιδε κατὰ μῆνα συναυλίαν ἐν τῷ θεάτρῳ μὲ τὰ ἐκλεκτότερα μουσικὰ τεμάχια τῶν διασημοτέρων μουσουργῶν. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1843 ἑταιρεία ἐξ ἰδιωτῶν ἐσχημάτισε μίαν μπάνταν ἐξ 40 ὀργάνων, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν διετηρήθη αὕτη ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ διελύθη ὅπως, πάντες ἐκ πείρας γνωρίζωμεν,οἱ ἐν Ἑλλάδι διάφοροι σύλλογοι. Μετὰ ταῦτα κατὰ τὸ ἔτος 1871 καὶ ἄλλη ἀκόμη μουσικὴ ἐν Ζακύνθῳ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Δομενεγίνη ἀλλὰ καὶ αὕτη ἔλαβε τὴν τύχην τῶν προηγουμένων καθὼς καὶ τὰ μετέπειτα συσταθέντα μουσικὰ σωματεῖα. Ἡ Κέρκυρα ὀφείλει τὴν πραγματικὴν διάδοσιν τῆς μουσικῆς εἰς τὸν Ν. Μάντζαρην. Κατὰ τῷ 1840 συνέστῃ ἡ περίφημος Φιλαρμονικὴ Ἑταιρεία. Ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη τὰ μέγιστα συνετέλεσαν εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς μουσικῆς τὰ μουσικὰ τότε σωματεῖα ἡ Φιλαρμονικὴ Ἀθηνῶν, ἡ «Μουσικὴ Ἑταιρεία» τῆς ὁποίας ἀλησμόνητα ἔμειναν τὰ θαυμάσια Concerts της, τὸ Ὠδεῖον, τὸ Ὠδεῖον Λότνερ καὶ ἄλλα κατὰ καιροὺς ἱδρυθέντα σωματεῖα ὡς λ.χ. ἡ Μαντολινάτα, ὁ «Μουσικος Ὅμιλος» κ.τ.λ. Καὶ προκειμένου περὶ τοῦ Ὠδείου μας τοῦτο ἀνήχθη εἰς τὸ ὕψος τῆς περιωπῆς του ἀφ' ἧς ἀνέλαβεν τὴν διεύθυνσίν του ὁ ἔγκριτος φίλος ἡμῶν κ. Νάζος ὅστις ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν κατώρθωσε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τεραστίας προόδους εἰς τὴν μουσικὴν κίνησιν τοῦ τόπου μας. Πολλάκις εἴχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ θαυμάσωμεν καὶ χειροκροτήσωμεν

μὲ ἐνθουσιασμὸν τοὺς μαθητάς του εἰς τὰ θαυμάσια Concerts του ἀπὸ τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἔλειψεν ἡ ἐκλεκτικότης τῶν μουσικῶν ἔργων καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐκτέλεσίς των. Ἀλλὰ ἐὰν ὁ κ. Νάζος κατώρθωσε πολλὰ ἐν τῷ μοναδικῷ μουσικῷ τούτῳ ἱδρύματι πολὺ συνετέλεσε καὶ ὁ ζῆλος τῶν ἐν αὐτῷ διδασκόντων διακεκριμένων μουσικοδιδασκάλων. Ἀρκεῖ νὰ παρευρεθῇ κανεὶς εἰς τὰ Concerts τῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὠδείου διὰ νὰ λάβῃ ἰδέαν τῆς εὐσυνειδήτου ἐργασίας τῶν διδασκόντων,νὰ κρίνῃ τὴν μουσικὴν πρόοδον τοῦ τόπου μας, καὶ νὰ συγκρίνῃ μὲ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο τὸ Ὠδεῖον πρὸ τῆς σημερινῆς διευθύνσεως. Πολλάκις ἐσκέφθην, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ προοδεύσῃ τὸ μοναδικόν μας μουσικὸν τοῦτο ἵδρυμα ἀφ' ἧς τότε προΐστατο ἄνθρωπος καθ' ὅλα μὲν θαυμάσιος καὶ φιλόμουσος ἀλλὰ ἀκατάλληλος ἐντελῶς δι' αὐτὴν τὴν σπουδαίαν θέσιν. Ἐν Εὐρώπῃ πάντες οἱ διευθυνταί τοιούτων μουσικῶν ἱδρυμάτων ἐκλέγονται ἢ μεταξὺ τῶν διασημοτέρων μουσουργῶν ἢ ἐκ προσώπων μεμυημένων εἰς τὴν θείαν αὐτὴν τέχνην καὶ γνωστῶν ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ τῆς μουσικῆς κόσμῳ.

Καὶ κατὰ τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἐποχὴν διατελέσας μαθητὴς τοῦ μακαρίτου ἐξόχου διδασκάλου μου Guida ἐνθυμοῦμαι εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρισκόμεθα τότε καὶ τρίβω τὰ μάτια μου βλέπων τὴν σημερινὴν διοργάνωσιν καὶ ἁλματικὴν πρόοδον τῶν μαθητῶν τοῦ Ὠδείου μας. Τὸ πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦτο ἀτελέστατον διότι δὲν μᾶς ἐπέβαλλε νὰ ἀκολουθήσωμεν οὔτε μάθημα θεωρίας οὔτε συνθέσεως καὶ οἱ διδάσκοντες, μεθ' ὅλον τὸν ζῆλον των, δὲν κατώρθωνον νὰ μᾶς μεταδώσωσι καὶ μεγάλα πράγματα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὅμως εἶνε ἄξιον ἀναγραφῆς ἦσαν αἱ δῆθεν ἐνιαύσιοι ἐξετάσεις μας. Αὗται συνίσταντο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἑνὸς τεμαχίου τὸ ὁποῖον ἐμελετούσαμεν ἕνα μῆνα πρὸ τῶν ἐξετάσεών μας, καὶ οὕτω προβιβαζόμεθα ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τάξιν! Ἂς λάβωμεν ὅμως ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς ἐξερχομένους σήμερον τοῦ Ὠδείου μας· πάντες εἶναι τελείως κατηρτισμένοι καὶ κατέχουσι διακεκριμένην ἐν τῷ μουσικῷ κόσμῳ θέσιν οὐ μόνον παρ' ἡμῖν ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ξένῃ, τιμῶντες καὶ δοξάζοντες τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Δυστυχῶς ὁ χῶρος δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἀναφέρω τὰ ὀνόματα τοιούτων βιρτουὸζ, ἄλλως γνωστὰ εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον, ἀφοῦ τόσα περὶ αὐτῶν ἐγράφησαν εἰς μουσικὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας.

Ὕστερα ἀπὸ τὰ ὀλίγα ταῦτα εὔχομαι εἰς τὴν σπουδάζουσαν νέαν μουσικὴν γενεὰν μεγαλητέρας ἡμῶν μουσικὰς προόδους, ὅπως συνεχίσῃ καὶ αὐτὴ τὸ εὐγενες ἔργον τῆς διαδόσεως τῆς μουσικῆς ἐν Ἑλλάδι μιμουμένη τὸν ὑπέροχον ζῆλον τῶν προκατόχων της.

ΝΙΚΟΛ. Θ. ΣΑΪΤΑΣ

HENRIK HIBSEN

Η ΒΟΡΕΙΝΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

(Αὔθουσα εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Γκουνάρ ὅπως καὶ εἰς τὸ δεύτερο μέρος. Ἡμέρα).

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

(Ἡ Χζέρντις μονάχη. Κάθηται, ἐπὶ σκαμνίου, ἀπέναντι τῆς μικρᾶς ἑδρας καὶ καταγίνεται εἰς τὸ πλέξιμο χορδῆς τόξου. Ἐπανω εἰς τὸ τραπέζι τόξο καὶ πολλὰ βέλη.)

Χζέρντις (ἐνῶ τεντώνει τὴ χορδή). Εἶναι στερεὸ καὶ ἀλύγιστη! (Μὲ βλέμμα πρὸς τὰ βέλη). Τὸ βέλος εἶναι αἰχμηρὸ καὶ βαρύ. (Ἀφίνει τὰ χέρια νὰ πέσουν στὰ γόνατα). Ποῦ θὰ βρεθῆ ὅμως τὸ χέρι ποῦ—! (Βέβαια). Μὲ χλεύασε, μὲ χλεύασε, αὐτὸς—ὁ Σιγοῦρδος! Αἰσθάνομαι πῶς τὸν μισῶ αὐτὸν περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Λίγες μέρες ἀκόμη κι' ἔπειτα—(Βασανιστικά). Ναί, ἀλλὰ τὸ χέρι, τὸ χέρι ποῦ θὰ τὸ κάμῃ—;

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Ἡ Χζέρντις. Ὁ Γκουνάρ).

Γκουνάρ (ἔρχεται σιβηλὸς καὶ σκεπτικὸς ἀπὸ τὴ μεσαία θύρα).

Χζέρντις (μετὰ μικρὰ σιωπή). Πῶς εἶσαι ἄντρα μου;

Γκουνάρ. (Ἄσχημα, Χζέρντις, τὸ χθεσινὸ φονικὸ μοῦ πλακώνει τὴν καρδιὰ καὶ δὲν θέλει νὰ μ' ἀφίσῃ.

Χζέρντις. Μιμήσου με. Κάμε καρμιὰ δουλειά

Γκουνάρ. Αὐτὸ πρέπει νὰ κάμω. (Σιωπή. Πήγαινε ἐπάνω κάτω, τὴν προσέχει καὶ πλησιάζει). Τί φτιάνεις ἐκεῖ;

Χζέρντις (χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια). Τὸ βλέπεις. Πλέκω χορδὴ τόξου.

Γκουνάρ. Χορδὴ τόξου—μὲ τὰ μαλλιά σου!

Χζέρντις (μειδιῶσα). Κάθε ὥρα φέρνει ἀπὸ μιὰ μεγάλη πρᾶξι. Σὺ χθές, ἐκόψωσες τὸν ψυχάδελμό μου καὶ γὼ σήμερα πρωὶ πρωὶ ἀπεφάσισα αὐτὸ ἐδῶ.

Γκουνάρ. Χζέρντις, Χζέρντις!

Χζέρντις (σηκώνει τὰ μάτια). Τί συμβαίνει;

Γκουνάρ. Ποῦ ἦσο τὴ νύχτα;

Χζέρντις. Τὴ νύχτα;

Γκουνάρ. Δὲν ἦσο στὸν κοιτῶνα.

Χζέρντις. Ποῦ τὸ ξέρεις;

Γκουνάρ. Δὲν εὕρισκα ὕπνο. Αὐτὸ—αὐτὸ ποῦ συνέβῃ μὲ τὸν Θορόλφ μοῦ ἔφερνε ἄσχημα ὄνειρα. Μοῦ φάνῃ, πῶς ξαναγύρισε—καὶ ξύπνησα. Ἕνα γλυκό, θαυμάσιο τραγοῦδι, πλημμυροῦσε τὸ σπῆτι. Ἐσηκώθηκα καὶ ἄνοιξα σιγὰ τὴ θύρα.—Εὑρίσκεσο ἐδῶ μέσα ἐμπρὸς σὲ μιὰ τεραστία φωτιὰ - φωτιὰ μπλὲ καὶ κόκκινη καὶ ἕξυνες βέλη καὶ τραγουδοῦσες μαγικὰ τραγούδια.

Χζέρντις. Ἔπρεπε νὰ τὸ κάμω. Γιατὶ εἶναι σκληρὸ τὸ στῆθος ποὺ θὰ κτυπηθῇ σήμερα.

Γκουνάρ. Ἐννοῶ. Θέλεις νὰ σκοτώσῃς τὸ Σιγοῦρδο.

Χζέρντις. Χμ. Μπορεῖ.

Γκουνάρ. Αὐτὸ ποτὲ δὲν θὰ γίνῃ. Ὅσο καὶ ἂν μ' ἐξερεθίσῃς θὰ μείνω φίλος μὲ τὸ Σιγοῦρδο.

Χζέρντις (μειδιῶσα). Σοῦ φαίνεται;

Γκουνάρ. Ὄχι ἀλλὰ τὸ ξέρω!

Χζέρντις (τοῦ δίδει τὴ χοδή). Πές μου Γκουνάρ—μπορεῖς νὰ λύσῃς αὐτὸν τὸν κόμπο;

Γκουνάρ (προσπαθεῖ). Ὄχι, εἶναι δεμένος σφιχτὰ καὶ μπερδεμένος.

Χζέρντις (σηκώνεται). Ἡ κλωστὴ τῆς Μοίρας εἶναι πειὸ μπερδεμένη. Αὐτὴ εἶναι πολὺ δυσκολώτερο νὰ τὴν λύσῃς!

Γκουνάρ. Κρυφαὶ καὶ ἀνεξιχνίαστα εἶναι αἱ σκέψεις τῶν ἀγνώστων δυνάμεων—οὔτε σὺ οὔτε ἐγὼ τὰς ξέρουμε.

Χζέρντις. Ξερω ἕνα πρᾶγμα ὅμως. Πῶς ὁ Σιγοῦρδος θὰ εἶναι καὶ τῶν δύο ἡ καταστροφή μας.

(Σιωπή).

Γκουνάρ (Στέκει βυθισμένος σὲ σκέψεις).

Χζέρντις (ἀφοῦ τὸν ἐκύτταξε σιωπηλά). Τί συλλογίζεσαι;

Γκουνάρ. Ἕνα ὄνειρο ποὺ εἶδα τελευταία. Εἶδα πῶς εἶχα κάμει αὐτὸ ποὺ τώρα μοῦ ζητᾷς. Ὁ Σιγοῦρδος ἦτο ξαπλωμένος νεκρὸς στὴ γῆ! Ἐστέκεσο κοντὰ καὶ ἦσο κατακίτρινη, σοῦ εἶπα: Εἶσαι τώρα εὐχαριστημένη ποὺ ἔγεινεν αὐτὸ ποὺ ἤθελες; Σὺ ὅμως ἐγέλασες καὶ μοῦ ἀπήντησες. Θὰ ἤμουν περισσότερο εὐχαριστημένη ἂν εὑρίσκεσο σὺ Γκουνάρ στὴ θέσι τοῦ Σιγούρδου.

Χζέρντις (γελῶσα βιασμένα). Πρέπει νὰ μὲ γνωρίζῃς πολὺ κακιά, ἂν σ' ἔκαμνε νὰ δειλιάσῃς ἕνα τόσο ἐξωφρενικὸ ὄνειρο.

Γκουνάρ. Χμ. Πές μου, Χζέρντις, πῶς σοῦ φαίνεται αὐτὴ ἐδῶ ἡ αὔθουσα.

Χζέρντις. Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, Γκουνάρ—μερικὲς φορὲς μοῦ φαίνεται πολὺ μικρή.

Γκουνάρ. Ναί, τὸ φαντάσθηκα. Ὁ ἕνας περισσεύει.

Χζέρντις. Ἴσως καὶ οἱ δυό.

Γκουνάρ (ὁ ὁποῖος δὲν ἤκουσε τὰ λόγια της). Αὐτὸς λοιπὸν πρέπει νὰ παραμερίσῃ.

Χζέρντις (τὸν κυττάζει ἐρωτηματικά). Νὰ παραμερίσῃ; Τί ἔχεις στὸ νοῦ;

Γκουνάρ. Νὰ ἑτοιμάσω τὲς γαλέρες μου καὶ νὰ φύγω. Θέλω νὰ ἐπανσκτήσω τὴν τιμή μου ποὺ τὴν ἔχασα, ἐξ αἰτίας τῆς λατρείας ποὺ εἶχα γιὰ σένα.

Χζέρντις (σκεπτικά). Θὰ φύγῃς; Ναί, αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ καλλίτερο καὶ γιὰ τοὺς δυό μας.

Γκουνάρ. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἀφήκαμε τὴν Ἰσλανδία ἀντελήφθηκα πῶς δὲν θὰ ἐτελειώναμε καλά. Ἡ φύσις σου εἶναι ὑπερήφανη καὶ δυνατή. Ἔρχονται στιγμαί, ποὺ σχεδὸν σὲ φοβοῦμαι. Ἐν τούτοις, εἶναι περίεργο,—γι' αὐτὸ ἀριβῶς σὲ λατρεύω. Ἀπὸ πάνω σου βγαίνει μιὰ μαγικὴ δύναμι, μοῦ φαίνεται, πῶς μὲ ὠθεῖς σὲ βδελυρὲς πράξεις καὶ μολαταῦτα ὅλα τὰ βρίσκω καλὰ ὅσα μοῦ ζητεῖς. (Κινεῖ ἐλαφρὰ τὸ κεφάλι). Ἀνεξιχνίαστη εἶναι ἡ βούλησι τῆς Μοίρας. Ἄνδρας σου θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ Σιγοῦρδος.

Χζέρντις (ἀνακράζει). Ὁ Σιγοῦρδος!

Γκουνάρ. Ναί, ὁ Σιγοῦρδος. Τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐκδίκησι σὲ τυφλώνουν, ἀλλοιῶς θὰ τὸν ἐκτιμοῦσες καλλίτερα. Ἂν ἤμουν καὶ γὼ σὰν τὸ Σιγοῦρδο τότε θὰ ἔκαμνα χαρωπότερη τὴ ζωή σου.

Χζέρντις (μὲ ἔντονη ἀλλὰ συγκρατημένη συγκίνησι). Καὶ νομίζεις πῶς αὐτὸ θὰ τὸ μποροῦσεν ὁ Σιγοῦρδος;

Γκουνάρ. Εἶναι δυνατὸς καὶ ὑπερήφανος ὅπως καὶ σύ.

Χζέρντις (βίαια). Ἂν εἶν' ἔτσι—(συγκρατεῖται), ἀδιάφορο! ἀδιάφορο! (ἄγρια) Γκουνάρ, σκότωσε τὸ Σιγοῦρδο!

Γκουνάρ. Ποτέ.

Χζέρντις. Μὲ δόλο καὶ ἀπάτη ἔγινα γυναῖκά σου, θὰ τὸ ξεχάσω! Πέντε ἄχαρα χρόνια πέρασα κοντά σου, θὰ τὰ ξεχάσω ὅλα, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ δὲν θὰ ζῇ πεια ὁ Σιγοῦρδος!

Γκουνάρ. Τὸ δικό μου χέρι δὲν θὰ τοῦ κάμῃ κακό. (ὑποχωρῶν ἄθελα). Χζέρντις, Χζέρντις, μὴ μὲ βάζεις σὲ πειρασμό.

Χζέρντις. Τότε θὰ ζητήσω ἄλλον ἐκδικητή. Ὁ Σιγοῦρδος δὲν πρέπει νὰ μᾶς γλευάζῃ καὶ σένα καὶ μένα γιὰ πολὺ καιρό. (Συμπλέκει τὰ δάκτυλα μὲ σπασμωδικὴ πικρία). Ἴσως τώρα θὰ κάθηται καὶ θὰ τὴν χαϊδεύῃ—αὐτὴ τὴν ἠλιθία καὶ θὰ μᾶς περιγελᾷ. Θὰ μιλῇ γιὰ τὴν ντροπὴ ποὺ μοῦκαμε ὅταν μέκλεψε στὴ θέσι σου. Θὰ τῆς διηγῆται πῶς ξεκαρδίζετο στὰ γέλοια ὅταν ἀγνώριστος ἀπὸ μένα εὑρίσκετο στὸ θάλαμό μου!

Γκουνάρ. Δὲν τὸ κάμνει αὐτό. Σοῦ λέω πῶς αὐτὸ δὲν τὸ κάμνει.

Χζέρντις (ἰσχυρά) Ὁ Σιγοῦρδος κ' ἡ Ντανὺ πρέπει νὰ παθάνουν! Δὲν μπορῶ ν' ἀναπνεύσω, ἐφόσον αὐτοὶ μένουν στὸ κόσμο. (Τὸν πλησιάζει καὶ τοῦ λέγει μὲ σπινθηρίζοντα μάτια, ἄγρια, ἀλλὰ ψιθυριστικά). Ἂν μποροῦσες νὰ μὲ βοηθήσῃς, Γκουνάρ, θὰ ζοῦσα μαζῆ σου ἀγαπημένα! Θὰ σὲ ἐφίλουν τόσο ἄγρια καὶ τόσο θερμὰ στὴν ἀγκαλιά μου, ὅσο ποτὲ σου δὲν ὠνειρεύθης!

Γκουνάρ (κλονιζόμενος) Χζέρντι.! Θέλεις...

Χζέρντις. Ἐμπρός, Γκουνάρ, καὶ τότε αἱ κακαὶ ἡμέραι θὰ τελειώσουν. Ὅταν ἔρχεσαι στὸ σπῆτι δὲν θὰ βγαίνω καθόλου ἀπὸ τὴν κάμαρη. Δὲν θὰ σοῦ λέγω πειὰ ἄσχημα λόγια, γιὰ νὰ διώχνω τὸ χαμόγελο—ὅταν εἶσαι χαρωπός. Θὰ φορέσω γοῦνες καὶ μεταξωτά Θὰ σὲ ἀκολουθῶ καὶ ὅταν ἀκόμη πηγαίνῃς στὸ πόλεμο. Καὶ ὅταν πηγαίνῃς γιὰ εἰρηνικὲς δουλειὲς θὰ ἱππεύω στὸ πλάγι σου. Στὰ δεῖπνα θὰ κάθημαι κοντά σου, θὰ γεμίζω τὸ ποτῆρί σου, θὰ πίνω στὴν ὑγειά σου καὶ θὰ σοῦ τραγουδῶ ἁρμονικὰ τραγούδια ποὺ θὰ σοῦ θέλγουν τὴ καρδιά.

Γκουνάρ (σχεδὸν νικημένος). Ἀλήθεια...θά;...

Χζέρντις. Καὶ ἀκόμη περισσότερα, πίστεψέ με! Μόνον ἐκδίκησι! Ἐκδίκησι κατὰ τοῦ Σιγούρδου καὶ τῆς Ντανὺ . . . καὶ θὰ . . . (Διακόπτεται βλέπουσα τὴ θύρα νὰ ἀνοίγῃ). Ἡ Ντανύ... σύ ἐδῶ;

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

(Οἱ προηγούμενοι. Ἡ Ντανὺ ἀπὸ τὴ μεσαία θύρα).

Ντανύ. Σπεῦσε, Γκουνάρ, ἐξόπλισε τοὺς ἄνδρας σου!

Γκουνάρ. Νὰ τοὺς ἐξοπλίσω; Ἐναντίον τίνος;

Ντανύ. Ὁ Κόρε ἔρχεται ἐναντίον σου μὲ πολλοὺς ἐνόπλους. Ἔχει κακοὺς σκοπούς. Ὁ Σιγοῦρδος τὸν ἠμπόδισε προ ὀλίγου. Ποιὸς ξέρει ὅμως, ἄν...

Γκουνάρ (συγκινημένος). Τῶκαμε κι' αὐτὸ ὁ Σιγοῦρδος γιὰ μένα!

Ντανύ. Ὁ Σιγοῦρδος εἶναι πράγματι πολὺ ἐγκάρδιος φίλος σου.

Γκουνάρ. Καὶ μεῖς, Χζέρντις — καὶ μεῖς ἐσκεφθήκαμε νά.., Ναί, ὅπως τὸ εἶπα—ἡ μιλιά σου εἶναι διαβολική. Ὁποιαδήποτε πρᾶξις μοῦ φαίνεται μεγάλη ὅταν τὴν ζητῆς ἐσύ!

Ντανὺ (ἔκπληκτη). Τί ἐννοεῖς;

Γκουνάρ. Τίποτε, τίποτε! Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν εἴδησιν Ντανύ. Πηγαίνω τώρα νὰ συναθροίσω τοὺς ὑπηρέτας μου. (Στρέφεται πρὸς τὴν ἔξοδο, σταματᾷ ὅμως καὶ πλησιάζει πάλι). Πές μου—πῶς εἶναι ὁ Ἀρνούλφ.

Ντανὺ (κατεβάζει τὸ κεφάλι) Μὴ ρωτᾷς καλλίτερα. Χθὲς ἔφερε τὸ πτῶμα τοῦ Θορόλφ στὸ πλοῖο. Τώρα ἀνοίγει τάφους στὴν ἀκτὴ—γιὰ νὰ θάψῃ τὰ παιδιά του.

Γκουνάρ (σιωπᾷ καὶ φεύγει ἀπὸ τὴ μεσαία θύρα).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Ἡ Χζέρντις. Ἡ Ντάνυ)

Ντανύ. Πρὶν ἀπὸ τὸ βράδυ ὑπάρχει κίνδυνος. (Τὸν πλησιάζει). Ἔχω καὶ κάτι ἄλλο πρᾶγμα νὰ κάμω ἐδῶ. Χζέρντις, ἔρχομαι γιὰ σένα.

Χζέρντις. Γιὰ μένα; Ὕστερα ἀπὸ ὅσα συνέβησαν χθές;

Ντανύ. Ἀκριβῶς γι' αὐτὰ ἔρχομαι Χζέρντις ἀδελφή μου, μὴ μὲ μισήσῃς. Ξέχασε τὰ λόγια ποὺ ὁ πόνος καὶ τὰ κακὰ πνεύματα μοῦ τὰ ἔβαλαν στὸ στόμα. Συγχώρησέ με γιὰ ὅλο τὸ κακὸ ποὺ σοῦκαμα, ἐπειδὴ πίστεψέ με, τώρα εἶμαι δέκα φορὲς δυστυχέστερη ἀπὸ σένα.

Χζέρντις. Δυστυχῆς —σὺ — ἡ γυναῖκα τοῦ Σιγούρδου;

Ντανύ. Ὅτι κι' ἂν συνέβη, συνέβη ἐξ αἰτίας μου —ἡ φιλονικεία ποὺ ἄναψε, ὁ Θορόλφ ποὺ ἐσκοτώθη, τὰ χλευαστικὰ λόγια ποὺ ἐλέχθησαν γιὰ σένα καὶ γιὰ τὸν Γκουνάρ. Γιὰ ὅλα ἐγὼ φταίω! Ἀλλοίμονό μου! Ἤμουνα τόσον εὐτυχισμένη. Ἀπ' αὐτὴ ὅμως τὴν ἡμέρα ποτὲ πιὰ δὲ θὰ χαρῶ.

Χζέρντις (σὰν νὰ τῆς ἦλθεν αἰφνιδία ἰδέα). Ἀλλὰ πρὶν — τὰ πέντε μακρὰ χρόνια — ὅλον αὐτὸ τὸν καιρὸ ἦσουν εὐτυχισμένη;

Ντανύ. Ἀμφιβάλλεις;

Χζέρντις. Χμ. Χθὲς δὲν ἀμφέβαλλον, ἀλλὰ...

Ντανύ. Τί ἐννοεῖς;

Χζέρντις. Τίποτε. Ἂς μιλήσουμε γιὰ ἄλλα πράγματα.

Ντανὺ. Ὄχι, ὄχι, Χζέρντις, πές μου.

Χζέρντις. Λίγο θὰ σὲ ὠφελήσῃ· ἀφοῦ ὅμως τὸ ἀπαιτεῖς— (μὲ μοχθηρὴ ἔκφρασι). Ἐνθυμεῖσαι, ἐκεῖ στὴν Ἰσλανδία — εἴμεθα μαζὺ μὲ τὸν Ἀρνούλφ, τὸν πατέρα σου, καὶ ἐναθήμεθα μὲ τὰς συντρόφους μας ὅπως συνηθίζεται, ὅταν ἔρθασαν δύο ξένοι

Ντανύ. Ὁ Σιγοῦρδος κ' ὁ Γκουνάρ.

Χζέρντις. Μᾶς ἐχαιρέτισαν ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ εὐγένεια, ἐκάθησαν σὲ σκαμνὶὰ καὶ ἤρχισαν τ' ἀστεῖα. Μερικοὶ ἤθελαν νὰ μάθουν τί ζητοῦσαν οἱ δύο πολεμισταὶ στὴν Ἰσλανδία καὶ ἂν ἤθελαν νὰ πάρουν γυναῖκες ἀπὸ τὸ νησί. Τότε εἶπεν ὁ Σιγοῦρδος. «Θὰ ἦτο δύσκολο νὰ εὕρω γυναῖκα ὅπως τὴν θέλω». Ὁ Ἀρνούλφ ἐγέλασε καὶ ἀπήντησε πῶς στὴν Ἰσλανδία δὲν λείπουν αἱ εὐγενεῖς καὶ πλούσιαι γυναῖκες. Ὁ Σιγοῦρδος τοῦ ἀπεκρίθη: Ἕνας ἥρως χρειάζεται γενναία καὶ μεγαλόφρονη γυναῖκα, ποὺ νὰ μὴν εὐχαριστῆται μὲ τὰ μέτρια. Καμμία τιμὴ δὲν πρέπει νὰ τῆς φαίνεται πολὺ μεγάλη, ὥστε νὰ μὴν τολμᾷ νὰ τὴν ἐπιθυμήσῃ. Καὶ θὰ ἤθελα νὰ μὲ ἀκολουθῇ καὶ στὸ πόλεμο. Νὰ φορῇ περικεφαλαία καὶ θώρακα. Νὰ μὲ παρακινῇ στὴ μάχη καὶ νὰ μὴν ἀνοιγοκλείῃ τὰ βλέφαρα ὅταν ἀστράφτουν τὰ σπαθιά! Γιατί ἄμα φοβεῖται, δὲν θὰ μοῦ ἔκανῃ τιμή». Ἔτσι δὲν εἶναι, αὐτὰ δὲν εἶπεν ὁ Σιγοῦρδος;

Ντανὺ (Βέβαια). Ναί αὐτὰ... ἀλλά...

Χζέρντις. Τέτοια ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ γυναῖκα ποὺ θὰ τὸν ἔκαμνε εὐτυχισμένο. Καὶ ἔπειτα (μὲ περιφρονητικὸ μειδίαμα) εἰπάλεξε σένα!

Ντανὺ (ὀδυνηρῶς κατάπληκτη). Ἐννοεῖς, πῶς ..

Χζέρντις. Καὶ βεβαιὰ θὰ ἐδείχθηκες καὶ σὺ ὑπερήφανη καὶ ὑψηλόκαρδη, καὶ θὰ ἀπήτησες τιμὴ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ τιμηθῇ στὸ πρόσωπό σου ὁ Σιγοῦρδος. Δὲν εἶν' ἔτσι;

Ντανύ. Ὄχι, Χζέρντις, ἀλλά..

Χζέρντις. Τὸν ὤθησες βέβαια σὲ μεγάλας πράξεις, τὸν ἠκολούθησες στὰς μάχας καὶ τὸ εὕρισκες εὐχάριστο νὰ μένῃς κοντά του ὅταν ὁ ἀγὼν ἐμαίνετο ἢ ὄχι;

Ντανὺ (βαθειὰ συγκινημένη). Ὄχι, ὄχι!

Χζέρντις. Ὥστε ἐφοβεῖσο λοιπὸν καὶ ἐντρόπιαζες τὸ Σιγοῦρδο;

Ντανὺ (νικημένη). Χζέρντις, Χζέρντις!

Χζέρντις (μειδιῶσα χλευαστικά). Μολαταῦτα ἦσο εὐτυχισμένη. Νομίζεις πῶς καὶ ὁ Σιγοῦρδος θὰ ἔλεγε τὸ ἴδιο;

Ντανύ. Σώπα! Ἀλλοίμονό μου! Μ' ἔκαμες νὰ γνωρίσω τὸν ἑαυτό μου!

Χζέρντις. Μὲ μιὰ λέξι, μὲ ἕνα ἀστεῖο καὶ ἀμέσως ἀρχίζεις τὰ κλάματα. Ξέχασέ το τώρα. Δές, τί ἔφτιασα σήμερα. (Πέρνει μερικὰ βέλη ἀπὸ τὸ τραπέζι). Τί αἰχμηρά, τί λεπτά, αἴ; Ξέρω νὰ φτιάνω βέλη.

Ντανύ. Καὶ νὰ τὰ μεταχειρίζεσαι. Πετυχένεις ἀσφαλῶς Χζέρντις. Ὅλα ὅσα μοῦ εἶπες τώρα δὲν τὰ εἶχα σκεφθῆ πρίν. (Ἐντονώτερα). Ἀλλ' ὅτι ὁ Σιγοῦρδος! Ὅτι ἐγὼ τοῦ δυστύχησα καὶ τοῦ ἔκαμα ἄδοξη τὴ ζωή του στὰ μακρὰ αὐτὰ χρόνια—ὄχι, ὄχι αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ εἶν' ἀλήθεια!

Χζέρντις. Καὶ δὲν εἶναι πράγματι ἀλήθεια. Παρηγορήσου, Ντανύ. Αὐτὸ θὰ συνέβαινεν ἂν ὁ Σιγοῦρδος εἶχε τίς ἴδιες φιλοδοξίες ὅπως ἄλλοτε. Ἄλλοτε ὅλος ὁ πόθος καὶ ὅλη του ἡ προσπάθεια ἦτο νὰ γίνῃ ὁ ἐνδοξώτερος ἄνθρωπος στὸν κόσμο. Τώρα ὅμως εἶναι εὐχαριστημένος μὲ πολὺ ταπεινότερη τύχη.

Ντανύ. Ὄχι, Χζέρντις, ὁ Σιγοῦρδος εἶναι ὑψηλόκαρδος ὅπως ἄλλοτε. Τὸ βλέπω πολὺ καλά. Δὲν εἶμαι ἡ κατάλληλη γυναῖκα γι' αὐτόν. Ποτὲ δὲν μοῦ τὸ εἶπε, ἀλλ' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ.

Χζέρντις. Τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς;

Ντανύ. Θὰ πούσω νὰ εἶμαι ἐμπόδιο στὸ δρόμο του καὶ πρόσκομμα στὰ βήματά του.

Χζέρντις. Ὥστε σκοπεύεις...

Ντανύ. Σούτ, κάποιος ἔρχεται!

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Αἱ προηγούμεναι. Εἷς ὑπηρέτης ἀπὸ τὸ μέσον).

Ὁ ὑπηρέτης. Ἔρχεται ὁ Σιγοῦρδος ὁ κουρσάρος.

Χζέρντις. Ὁ Σιγοῦρδος; Τότε φώναξε τὸ Γκουνάρ.

Ὁ ὑπηρέτης. Ὁ Γκουνὰρ ἔφυγε καὶ πῆγε νὰ καλέσῃ τοὺς γείτονας ἐπειδὴ ὁ Κόρε...

Χζέρντις. Καλὰ τὸ ξέρω. Πήγαινε. (Ὁ ὑπηρέτης φεύγει. Στὴ Ντανὺ ποῦ θέλει ἐπίσης νὰ φύγῃ). Ποῦ πᾶς;

Ντανύ. Φεύγω, γιὰ νὰ μὴ συναντήσω τὸ Σιγοῦρδο. Τὸ βλέπω πολὺ καλὰ πῶς πρέπει νὰ χωρίσωμε. Νὰ τὸν συναντήσω ὅμως τώρα. . . ὄχι, ὄχι δὲν μπορῶ. (Φεύγει ἀριστερά).

Χζέρντις (τὴν κυττάζει μιὰ στιγμὴ σιωπηλά). Καὶ ἤθελε νὰ τὴν . . . (ἐξακολουθεῖ τὴ σκέψι διὰ βλέμματος πρὸς τὴ χορδὴ τοῦ τόξου). Θὰ ἦτο πολὺ μικρὴ ἡ ἐκδίκησις... ὄχι, αὐτὸ τὸ κτύπημα ἐπέτυχε καλλίτερα! Χμ! Σκληρὸς εἶναι ὁ θάνατος, ἀλλὰ πολλὲς φορὲς σκληρότερη εἶναι ἡ ζωή!

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

(Ἡ **Χζέρντις.** Ὁ Σιγοῦρδος ἀπὸ τὴ μεσαία θύρα).

Χζέρντις. Ζητεῖς βέβαια τὸ Γκουνάρ; Κάθισε. Σὲ λίγο θὰ ἔλθῃ. (Πηγαίνει νὰ φύγῃ).

Σιγοῦρδος. Ὄχι, μεῖνε. Σένα μᾶλλον ζητῶ παρὰ αὐτόν.

Χζέρντις. Ἐμένα;

Σιγοῦρδος. Χαίρω δὲ ποῦ σὲ βρίσκω μονῆ.

Χζέρντις. Ἂν ἔρχεσαι, νὰ μὲ προσβάλῃς, δὲν πιστεύω νὰ σ' ἐμπόδιζέ τὸ ἂν ἡ αὔθουσα ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

Σιγοῦρδος. Ξεύρω τί σκέπτεσαι γιὰ μένα.

Χζέρντις (πικρά). Τάχα σ' ἀδικῶ! Ὄχι, ὄχι. Μοῦ δηλητηρίασες ὅλη μου τὴ ζωή· Μὴ λησμονεῖς πῶς εἶσαι σὺ ποῦ ἔκαμες τὴ αἰσχρὴ ἐκείνη ἀπάτη. Ἐσὺ ἐμπῆκες εἰς τὸ θάλαμό μου, ὑποκρινόμενος ἔρωτα, ἐνῷ μέσα σου γελοῦσες καὶ ἔπειτα μὲ πέταξες στὸ Γκουνάρ, γιατὶ γι' αὐτὸν δὰ ἄξιζα ἀκόμη. Καὶ ἔπειτα ἔφυγες ἀπὸ τὸ νησὶ ἀφοῦ πῆρες μαζί σου τὴ γυναῖκα ποῦ ἐλάτρευες!

Σιγοῦρδος. Μερικὰ πράγματα μπορῶ καὶ τὰ κάμνη ὁ ἄνθρωπος. Αἱ μεγάλαι ὅμως πράξεις ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ πεπρωμένο—καὶ αὐτὸ μᾶς ὥρισε κι' ἐμᾶς.

Χζέρντις. Ἔστω! Ἐλεεινὰ Μοῖραι βασιλεύουν στὴ γῆ. Ἡ δύναμίς των ὅμως εἶναι μικρὴ ἂν δὲν εὕρουν χορδὴ μέσ' στὰ στήθεια μας. Ἡ τύχη χαμογελᾷ σὲ κεῖνον ποῦ εἶναι ἀρκετὰ δυνατὸς νὰ παλαίσῃ μὲ τὴ Μοῖρα—καὶ αὐτὸ θὰ κάμω καὶ ἐγὼ τώρα.

Σιγοῦρδος. Τί θὰ κάμῃς;

Χζέρντις. Θὰ δοκιμάσω τὴ δύναμί μου πάνω σὲ κείνους ποῦ εἶνε ὑπέρτεροί μου. Ἀλλ' ἀρκετὰ εἴπαμε. Ἔχω πολλὰ ἀκόμη νὰ κάμω σήμερα. (Κάθηται στὸ τραπέζι).

Σιγοῦρδος (μετὰ μικρὴ παῦσι). Φτιάνεις ὡραῖα ὅπλα γιὰ τὸν Γκουνάρ.

Χζέρντις (μὲ ἐλαφρὸ μειδίαμα). Γιὰ τὸν Γκουνὰρ ὄχι, ἀλλ' ἐναντίο σου.

Σιγοῦρδος. Ἴσως νὰ εἶναι τὸ ἴδιο.

Χζέρντις. Μπορεῖ, ἔστω! Γιατὶ ὅταν ἐγὼ θὰ γίνω Μοῖρα καὶ σὺ καὶ ὁ Γκουνὰρ θὰ μὲ ἀκολουθήστε—(Σταματᾷ, ἀκουμβᾷ μὲ τὴν πλάτη στὸ τραπέζι, τὸν κυττάζει μειδιῶσα καὶ λέγει μὲ μεταβλημένην ἔκφρασι τῆς φωνῆς της). Χμ! ξεύρεις κάποτε τί μου συμβαίνει: Συχνὰ εὑρίσκω εὐχαρίστησι μὲ τὸ νὰ ζωγραφίζω χαρωπὲς εἰκόνες στὸ μυαλό μου: Νὰ ὁ Σιγοῦρδος ὁ δυνατὸς ἀποβιβάζεται στὴν ξηρά. Ὅλα τὰ καίει καὶ τὰ καταστρέφει. Καὶ μαζῆ μ' αὐτὰ καὶ μένα καὶ τὸν ἄντρα μου. Ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ Σιγούρδου ἔπεσαν. Μόνο ὁ ἄνδρας μου καὶ ἐγὼ μένομεν ἀκόμη. Ἀπ' ἔξω βάζουν φωτιὰ στὴ στέγη μας: «Ἕνα βέλος, ἕνα μονάχα μπορεῖ νὰ μᾶς σώσῃ λέγει ὁ Γκουνὰρ—ἀλλὰ νὰ ἡ χορδὴ τοῦ τόξου σπᾷ. «Χζέρντις, φωνάζει, κόψε μιὰ πλεξίδα, ἀπὸ τὰ μαλλιά σου καὶ πλέξε μιὰ χορδὴ τόξου—γιὰ τὴ ζωή μας!» Ἀλλὰ ἐγὼ—ἐγὼ γελῶ—. Ἄφησέ τον νὰ πυροπολήσῃ καὶ νὰ κόψῃ. Ἡ ζωή μου δὲν ἀξίζει οὔτε μιὰ τρίχα!»

Σιγοῦρδος. Παράξενη δύναμις μὲ κυριεύει μὲ τὰ λόγια σου, (τὴν πλησιάζει).

Χζέρντις (τὸν προσβλέπει ψυχρά). Γιατὶ κάθεσαι κοντά μου;

Σιγοῦρδος. Θέλεις νὰ πῇς πῶς μὲ μισεῖς, Χζέρντις, μιλοῦμε μαζῆ γιὰ τελευταία φορά. Κάτι τι μὲ κατατρώγει σὰν φρικτὴ ἀρρώστεια καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ φύγω ἀπὸ δῶ. Πρέπει νὰ μὲ γνωρίσῃς καλλίτερα.

Χζέρντις. Τί θέλεις;

Σιγοῦρδος. Νὰ σοῦ πῶ ἕνα παραμῦθι.

Χζέρντις. Εἶναι μελαγχολικό;

Σιγοῦρδος. Ὅσο καὶ ἡ ζωή.

Χζέρντις (πικρά). Πῶς τὸ ξέρεις πῶς ἡ ζωὴ εἶναι πικρά;

Σιγοῦρδος. Κρίνε μόνη σου, σὰν ἀκούσῃς τὸ παραμῦθί μου.

Χζέρντις. Λέγε λοιπόν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγὼ θὰ ἐργάζωμαι.

Σίγοῦρδος (κάθηται σ' ἕνα χαμηλότερο σκαμνάκι δεξιά της.) Ὑπῆρχον μιὰ φορὰ δυὸ νεαροὶ πολεμισταὶ ποῦ ἐκίνησαν ἀπὸ τὴν Νορβηγία γιὰ νὰ ζητήσουν δόξα καὶ πλοῦτο. Εἶχον ὁρκισθεῖ μεταξὺ των φιλίαν καὶ τὴν τηροῦσαν ὅπου καὶ ἂν ἐπήγαιναν.

Χζέρντις. Καὶ οἱ δυὸ πολεμισταὶ ἐλέγοντο Σιγοῦρδος καὶ Γκζουνάρ.

Σιγοῦρδος. Ναί, μποροῦμε ἔστι νὰ τοὺς ὀνομάσωμε. Τέλος ἐφθασάν στὴν Ἰρλανδία. Ἐκεῖ κατοικοῦσεν ἕνας γέρων φεουδάρχης ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐξορισθεῖ ἀπὸ τὴν Νορβηγία, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ βασιλιᾶ Χαράλθ. Αὐτὸς λοιπὸν εἶχε δυὸ εὐγενικὲς παρθένες μέσ' στὸ σπῆτί του. Ἡ μία, ἡ ψυχοθυγατέρα του, ἦτο ἡ λαμπροτέρα, ἐπειδὴ ἦτον ἐξυπνη καὶ εἶχε καὶ γενναία καρδιά. Οἱ δύο πολεμισταὶ ἐκουβέντιασαν μεταξύ των γι' αὐτὴ καὶ κανεὶς ἀπὸ τοὺς δυὸ δὲν εἶχε δῆ ὡραιοτέρα γυναῖκα ἀπ' αὐτὴ—ἔτσι τοὺς ἐφαίνετο καὶ τῶν δύο.

Χζέρντις (μὲ ἐνδιαφέρον) Καὶ τῶν δύο; Θέλεις νὰ μὲ ἐμπαίξῃς!

Σιγοῦρδος. Ὁ Γκουνὰρ τὴν ἐσυλλογίζετο μέρα νύχτα. Καὶ τὸ ἴδιο ἔκαμνε καὶ ὁ Σιγοῦρδος. Καὶ οἱ δύο ὅμως σιωποῦσαν. Δὲν μποροῦσε κανεὶς νὰ καταλάβῃ ἂν τῆς ἤρεσεν ὁ Γκουνάρ. Ὅτι ὅμως ὁ Σιγοῦρδος δὲν τῆς ἤρεσε, αὐτὸ ἐφαίνετο καθαρά.

Χζέρντις (μὲ χωρὶς πνοή). Ἐξακολούθησε, σὲ παρακαλῶ.

Σιγοῦρδος. Ἀλλὰ ὁ Σιγοῦρδος τόσο περισσότερο τὴν ἐσυλλογίζετο, χωρὶς κανεὶς νὰ ξεύρῃ τίποτε. Μιὰ βραδειὰ ἡ ὑπερήφανη ἐκείνη παρθένα ὡρκίσθη ἐπάνω σὲ συμπόσιο πῶς κανεὶς δὲν θὰ τὴν ἔπερνε γυναῖκα του ἂν δὲν ἔκαμνε τὸν ἡρωισμὸ ποῦ θὰ ὥριζεν. Ἡ καρδιὰ τοῦ Σιγούρδου ἐσκίρτησεν ἀπὸ χαρά. Γιατὶ ἠσθάνετο μέσα του τὴ δύναμι γιὰ τὸν ἡρωϊσμὸ ποῦ ἐζητοῦσε. Τότε ὅμως τὸν ἐπῆρε ὁ Γκουνὰρ κατὰ μέρος καὶ τοῦ μίλησε γιὰ τὸν ἔρωτά του. Ὁ Σιγοῦρδος ἐσιώπησε καὶ ἔφυγε.

Χζέρντις (ἀναπράζει). Σιγοῦρδε! Σιγοῦρδε! (Συγκρατεῖται). Καὶ αὐτὸς ὁ μῦθος εἶνε ἀληθινός.

Σιγοῦρδος. Ἀληθινός! Ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο μας ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ. Ὁ Γκουνὰρ ἦτο φίλος μου — δὲν μποροῦσα νὰ κάμω ἀλλοιῶς. Καὶ ἔγινες γυναῖκα τοῦ Γκουνὰρ καὶ ἐγὼ πῆρα μιὰ ἄλλη.

Χζέρντις. Καὶ τὴν ἀγάπησες;

Σιγοῦρδος. Ἔμαθα νὰ τὴν ἐκτιμῶ. Ἀλλὰ μιὰ γυναῖκα μόνον ἀγάπησεν ὁ Σιγοῦρδος καὶ αὐτὴ εἶνσι ἡ γυναῖκα ποῦ τὸν ἐγκρεύεται ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ποωτοεγνωρίσθησαν. (Σηκώνεται). Τὸ παραμῦθί μου ἐτελείωσε. Ἂς χωρισθοῦμε. Μεῖνε γυναῖκα τοῦ Γκουνάρ. Δὲν θὰ ξαναϊδωθοῦμε ποτὲ πειά.

Χζέρντις (ἀναπηδᾷ). Ὄχι, μεῖνε! Ἀλλοίμονο καὶ στοὺς δυό μας. Σιγοῦρδε, τί ἔκαμες;

Σιγοῦρδος (ἔκπληκτος). Τί ἔκαμα ἐγώ; Τί ἔχεις;

Χζέρντις. Καὶ ὅλα αὐτὰ μοῦ τὰ λὲς τώρα! Ἀλλ' ὄχι—δὲν εἶν' ἀλήθεια!

Σιγοῦρδος. Εἶναι ἡ τελευταία φορὰ ποῦ μιλοῦμε μαζῆ. Ὅλα εἶν' ἀλήθεια. Καὶ σοῦ τὰ ὡμολόγησα τώρα γιατὶ θέλω νὰ ἔχῃς ἄλλη ἰδέα γιὰ μένα.

Χζέρντις (σταυρώνει ἀκούσια τὰ χέρια καὶ τὸν προσβλέπει ἔκπληκτα). Μὲ ἀγαποῦσες—σύ—σύ—μὲ ἀγαποῦσες! (Βίαια ἐνῷ τὸν πλησιάζει). Δὲν σὲ πιστεύω! (Τὸν κυττάζει ἐπίμονα καὶ φωνάζει μὲ ἄγριο πόνο). Ναί, ναὶ εἶν' ἀλήθεια—δυστυχία καὶ τῶν δυό μας. (Καλύπτει μὲ τὰ χέρια τὸ πρόσωπο καὶ ἀπομακρύνεται).

Σιγοῦρδος (τρομασμένος) Χζέρντις!

Χζέρντις (ἥσυχα, μεταξὺ γέλιου καὶ κλάμματος). Ἄφησέ με τώρα! Ἐννοοῦσα πῶς—(ἐγγίζει τὸ χέρι του). Σιγοῦρδε τὸ παραμῦθί σου δὲν ἐτελείωσε. Αὐτὴ ἡ ὑπερήφανη παρθένα ποῦ ἀνέφερες—σὲ ἀγαποῦσε καὶ κείνη!

Σιγοῦρδος (ὀπισθοχωρεῖ). Σύ;

Χζέρντις (ἤρεμα). Ναί, Σιγοῦρδε, σὲ ἀγαποῦσα, τὸ βλέπω τώρα. Λὲς πῶς σοῦ φερόμουνα γκρινιάρικα καὶ ἀμίλητα Ἀλλὰ τί ἄλλο ὀφείλει νὰ κάμῃ μιὰ γυναῖκα; Ἂν σοῦ φανέρωνα τὴν ἀγάπη μου θὰ ἤμουν ἀναξία σου. Μοῦ ἐφάνης ἐξ ἀρχῆς ὡς ὁ λαμπρότερος τῶν ἀνδρῶν. Ἄλλα νὰ σὲ ξέρω ἄνδρα ἄλλης—αὐτὸ μοῦ ἔδιδε τὸ φοβερὸ πόνο ποῦ οὔτε κι' ἐγὼ τὸν ἐννοοῦσα!

Σιγοῦρδος (συγκλονισμένος). Καταραμένη κλωστὴ ὕφανε γύρω μας ἡ Μοῖρα.

Χζέρντις. Σὺ φταῖς. Ὁ ἄνδρας πρέπει νὰ ἐνεργῇ ρωμαλέα καὶ θαρραλέα. Ὅταν ἔθετα τὸ βαρὺ ὅρο σ' ὁποιον ἤθελε νὰ μὲ κατακτήσῃ σκεπτόμουνα μόνο σένα—καὶ σὺ μόλα ταῦτα...

Σιγοῦρδος. Εὕξευρα τὸν πόνο τοῦ Γκουνάρ. Ἐγὼ μόνο θὰ μποροῦσα νὰ τὸν καταπαύσω. Τί μοῦ ἔμενε νὰ διαλέξω; Ἂν εὕξευρα ὅμως ἐκεῖνο ποῦ ξεύρω τώρα—δὲν θὰ μποροῦσα νὰ ἐξουσιάσω τὸν ἑαυτό μου—ἡ δύναμις τῆς ἀγάπης εἶνε πολὺ ἰσχυρά.

Χζέρντις (γρήγορα). Ἐμπρὸς, Σιγοῦρδε—μιὰ κακὴ παρεξήγησι μᾶς ἐχώρισε τόσα χρόνια. Τώρα ὁ κόμβος ἐλύθη. Τὸ μέλλον θὰ μᾶς τὰ ξεπληρώσῃ ὅλα.

Σιγοῦρδος (κινῶν τὸ κεφάλι) Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ. Πρέπει πάλι νὰ χωριστοῦμε.

Χζέρντις. Δὲ πρέπει. Σὲ ἀγαπῶ, τώρα τολμῶ καὶ σοῦ τὸ λέω χωρὶς νὰ κοκκινίζω. Γιατὶ ἡ ἀγάπη μου δὲν εἶναι ἀπαιτητικὴ ὅπως τῶν ἀδυνάτων γυναικῶν. Ἂν ἤμουνα ἄνδρας—μὰ τοὺς Θεοὺς — θὰ μποροῦσα νὰ σ' ἀγαποῦσα τὸ ἴδιο ὅπως καὶ τώρα. Ἐμπρὸς λοιπὸν Σιγοῦρδε! Ἡ εὐτυχία ἀξίζει μιὰ μεγάλη πρᾶξι. Εἴμεθα καὶ οἱ δύο ἐλευθεροι, ἀρκεῖ νὰ τὸ θελήσωμε καὶ ἡ ζωὴ θὰ εἶναι δική μας.

Σιγοῦρδος. Ἐλεύ' εροι; Θέλεις νά:....

Χζέρντις. Τί σοῦ εἶναι ἡ Ντανύ; Τί μπορεῖ νὰ σοῦ εἶναι; Τίποτε περισσότερο ἀφ' ὅτι μέσα στὴν καρδιά μου μοῦ εἶναι ὁ Γκουνάρ. Τί σημαίνει λοιπὸν ἂν καταστραφοῦν δυὸ ἐλεεινὰ ὑπάρξεις!

Σιγοῦρδος. Χζέρντις! Χζέρντς!

Χζέρντις. Ὁ Γκουνὰρ μπορεῖ νὰ μείνῃ ἐδῶ. Τὴν Ντανὺ ἄφισέ τη νὰ γυρίσῃ μαζῆ μὲ τὸν πατέρα της στὴν Ἰσλανδία. Καὶ ἐγὼ ὡπλισμένη καὶ θωρακισμένη, θὰ σὲ ἀκολουθήσω ὅπου καὶ ἂν πᾷς.

Σιγοῦρδος (φαίνεται ἰσχυρὰ συγκλονισμένος).

Χζέρντις. Δὲν θέλω νὰ σὲ ἀκολουθήσω σὰ γυναῖκά σου. Γιατὶ ἀνήκω σὲ ἄλλον καὶ ζῇ κ' ἡ γυναῖκα ποῦ μιὰ φορὰ ἀκουμποῦσε στὴν ἀγκαλιά σου. Ὄχι, Σιγοῦρδε, ὄχι γιὰ γυναῖκά σου—θὰ σὲ ἀκολουθήσω σὰν ἀμαζόνα, σὰν γυναῖκα ἀπὸ κεῖνες ποῦ παρορμοῦν σὲ μάχας καὶ ἀνδραγαθίας, γιὰ ν' ἀκουσθῇ πέρα, σ' ὅλον αὐν κόσμο τ' ὄνομά σου. Στὸ πλάγι σου θὰ εἶμαι ὅταν ἀστράφτουν τὰ σπαθιά, στὲς κακοκαιρίες καὶ στὲς ἐκστρατεῖες θὰ βρίσκωμαι πάντα μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν σου, καὶ ὅταν τὸ τραγοῦδι θὰ μολογᾷ τὰ κατορθώματά σου, μαζῆ μὲ τὸ Σιγοῦρδο θὰ θρυλῆται καὶ ἡ Χζέρντις!

Σιγοῦρδος. Αὐτὸ μιὰ φορὰ ἦτο τὸ ὡραιότερό μου ὄνειρα. Τώρα εἶναι πολὺ ἀργά. Ὁ Γκουνὰρ καὶ ἡ Ντανὺ μᾶς χωρίζουν καὶ οἱ δύο ἔχουν δικαιώματα γιὰ τὴ θέσι τους. Ἐθυσίασα τὸ νεανικό μου ἔρωτα χάριν τοῦ Γκουνάρ. Πρέπει νὰ ὑποφέρω καὶ τὸν πόνο καὶ ἡ θυσία μου δὲν πρέπει νὰ πάῃ τοῦ κάκου. Ἐξ ἄλλου ἡ Ντανύ! Ἀπονήρευτη καὶ γεμάτη ἐμπιστοσύνη ἀφῆκε σπῆτι καὶ συγγενεῖς. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ὑποπτευθῇ πῶς ποθοῦσα τὴν Χζέντις, ὅταν αὐτὴ μὲ ἀγκάλιαζε.

Χζέρντις. Καὶ γι' αὐτὸ θὰ τὴν ἔχῃς βάρος σ' ὅλη σοῦ τὴ ζωή! Γιατὶ λοιπὸν σοῦ ἐδόθησαν ἡ δύναμις, ἡ ἀκμὴ καὶ ὅλα τὰ πνευματικὰ δῶρα; Καὶ νομίζεις πῶς μπορῶ πειὰ νὰ μείνω εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Γκουνάρ; Ὄχι Σιγοῦρδε, πίστεψέ με. Ὑπάρχουν πολλὰ πράγματα, γιὰ νὰ κάμῃ ἕνας ἄνθρωπος σὰν καὶ σένα Ὁ Ἐρίκ κυβερνᾷ τὸ Νορβηγικὸ Ἔθνος. Σήκω ἐναντίον του. Θὰ βρεθοῦν μερικοὶ ἥρωες νὰ τεθοῦν στὸ πλάγι σου. Μὲ ἀκαταμάχητη δύναμι θὰ προχωρήσουμε, θὰ πολεμήσωμε, θὰ δράσωμε καὶ δὲν θὰ ἡσυχάσωμε πρὶν ἀναβῆς στὸ θρόνο τοῦ Χαραλδ!

Σιγοῦρδος. Χζέρντις, Χζέρντις, αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνειρό μου κατὰ τὴν ὁρμητικὴν νεανικήν μου ἡλικία. Ἂς λησμονηθῇ ὅμως—μὴ μὲ φέρῃς σὲ πειρασμό!

Χζέρντις (μὲ μεγαλοπρέπεια). Εἶναι ἀπόφασι τῆς Μοίρας νὰ μείνουμε ἑνωμένοι. Δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ἀποφύγωμεν. Τώρα βλέπω καθαρὰ τὸν προορισμό μου σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Πρέπει νὰ σὲ κάμω τρισένδοξο. Κάθε μέρα, κάθε ὥρα ποῦ ἔζησα ἐδῶ εὑρίσκεσο μπροστά μου. Ἤθελα νὰ σὲ ἀποσπάσω ἀπὸ τὴν καρδιά μου, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα. Τώρα πειὰ δὲν εἶν' ἀνάγκη γιατὶ ξέρω πῶς μ' ἀγαπᾷς.

Σιγοῦρδος (μὲ βιασμένη ψυχρότητα). Ἂν εἶνε' ἔτσι —ξεύρε—πῶς σ' ἀγαποῦσα. Τώρα πέρασαν—ἐξέχασα ἐκεῖνες τῆς ἡμέρες.

Χζέρντις. Σιγοῦρδε, λὲς ψέμματα! Γιατὶ ἀξίζω τόσο ὥστε νὰ μὴν μπορεῖς νὰ μὲ ξεχάσῃς, ὅταν μιὰ φορὰ μ' ἀγάπησες.

Σιγοῦρδος (βίαια). Πρέπει—τὸ θέλω!

Χζέρντις. Ἔστω Ἀλλὰ δὲν μπορεῖς! Θέλεις νὰ μὲ ἐμποδίσῃς, ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχῃς. Πρὶν ἀκόμη βραδυάσῃ ὁ Γκζουνὰρ καὶ ἡ Νταννὺ θὰ τὰ μάθουν ὅλα.

Σιγοῦρδος. Ἔ! Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ

Χζέρντις. Θὰ τὸ κάμω!

Σιγοῦρδος. Τότε δὲν θὰ σὲ ἀνεγνώριζα. Σὲ θεωροῦσα μεγαλόψυχη.

Χζέρντις. Αἱ κακαὶ ἡμέροι γεννοῦν κακὰς σκέψεις. Μοῦ ἐχάρισες πολλὴ ἐμπιστοσύνη. Τὸ θέλω πρέπει νὰ σὲ ἀκολουθήσω — στὴ ζωή, στὴ μάχη. Ἡ στέγη τοῦ Γκουνὰρ εἶναι πολὺ χαμηλὴ γιὰ μένα!

Σιγοῦρδος (μὲ ἔμφασι). Ἀλλὰ εἴξευρες νὰ ἐκτιμᾷς τὴ τιμὴ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν. Ὑπάρχει αἰτία μονομαχίας μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Γκουνάρ. Ἂν τὸν σκοτώσω—θὰ τὰ ἀφήσῃς ὅλα καὶ θὰ μὲ ἀκολουθήσῃς;

Χζέρντις (ἔκπληκτη). Γιατὶ μὲ ρωτᾷς;

Σιγοῦρδος. Ἀπάντησέ μου! Τί θὰ ἔκαμνες ἂν ἐγινόμουν φονιᾶς τοῦ ἄνδρα σου;

Χζέρντις (τὸν κυττάζει ἐπίμονα). Θὰ σιωποῦσα καὶ δὲν θὰ ἡσύχαζα πρὶν σὲ σκοτώσω.

Σιγοῦρδος (μειδιῶν). Ὡραῖα, Χζέρντις—τὸ εἴξευρα

(Ἕπεται τὸ τέλος) *(Μετάφρασις «Χ.»)*

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1918

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙ

Ὁ Φεβρουάριος ἐπέρασε μὲ ζωὴν καὶ κίνησιν σχετικῶς ἐντονωτέραν ἀπὸ τοὺς ἄλλους χειμερινοὺς μῆνας. Μέσα στὶς 28 ἡμέρες του ἐδόθησαν καὶ συναυλίαι καὶ χοροί, καὶ διαλέξεις καὶ θεατρικαὶ παραστάσεις, ἀκόμη καὶ γεύματα ἐπίσημα.

Ὅλα αὐτὰ βεβαίως εἶνε ἐνδεικτικὰ τῆς ζωῆς ἡ ὁποία ἐνυπάρχει μέσα εἰς τὰς κοινωνίας αἱ ὁποῖαι, παρ' ὅλον τὸ ἐνδιαφέρον ποῦ προκαλοῦν τὰ πολεμικὰ γεγονότα, εὑρίσκουν τὸν καιρόν καὶ πρὸ πάντων τὴν διάθεσιν διὰ νὰ καταγίνωνται ἢ νὰ παρακολουθοῦν τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν τοῦ τόπου μας.

ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

Τὸν μῆνα αὐτὸν ἐκυριάρχησαν αἱ συναυλίαι τῆς Ὀρχήστρας τοῦ Ὠδείου εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον.

Ἰδίως ἡ Συναυλία τῆς 11 Φεβρουαρίου ἀφῆκεν ἀλησμονήτους ἐντυπώσεις εἰς ὅλους ὅσοι παρευρέθησαν εἰς αὐτήν. Ἰδίως ἡ πέμπτη Συμφωνία τοῦ Μπετόβεν ἐξετελέσθη μὲ μιὰ ἐπιμέλεια ἀσυνήθιστη καὶ μὲ προσοχὴν ἀδιατάρακτη.

Εἰς τὸ θέατρον τῆς Δος Κοτοπούλη ἐδόθη ἡ Συναυλία τοῦ Κουαρτέτου.

Τὸ πρόγραμμα μὲ συνθέσεις τοῦ Μπάχ, τοῦ Μόζαρτ, τοῦ Φράνκ, καὶ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ὠδείου κ. Μαρσὶκ ἐξετελέσθη τέλεια ὑπὸ τῶν κ. κ. Λυκούδη, Καζάζη, Οἰκονομίδου καὶ Κωνσταντινίδου.

Εἰς τὸ πιάνο συνώδευσεν ὁ κ. Φαραντᾶτος.

Ἡ κ. Εἰρήνη Σκέπερς ἔδωκε καὶ ἐφέτος εἰς τὸ Ὠδεῖον τὴν ἐτησίαν συναυλίαν της. Ἡ καλλιτέχνις ἐτραγούδησε μὲ πολὺ αἴσθημα. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς συναυλίας συνετέλεσεν ὁ κ. Βολωνίνης καὶ ὁ κ. Ξανθόπουλος.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Αἱ διαλέξεις μὲ περισσοτέραν ἀπὸ ἄλλοτε ὁρμὴν ἐξηκολούθησαν καθ' ὅλον αὐτὸν τὸν μῆνα. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας κ. Μποσδάρι εἰς τὴν αὔθουσαν τῆς Ἰταλικῆς Σχολῆς ἀνέπτυξε τὸ δεύτερον «Ἆσμα τοῦ Παραδείσου», τοῦ Δάντου. Ὁ κ. Μποσδάρι συνέχισε καὶ ἐφέτος τὰς φιλολογικάς του διαλέξεις ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου συμπατριώτου του ποιητοῦ.

Εἰς τὸν Παρνασσὸν ὁ κ. Κ. Ἀγγελόπουλος ὡμίλησε περὶ τῶν ἔργων τοῦ Βερναρδάκη.

Ἐπίσης ὁ κ. Φραγκιᾶς εἰς τὴν αὐτὴν αἴθουσαν ὡμίλησε περὶ Ραγκαβῆ καὶ Βασιλειάδου.

Εἰς τὰ Διονύσια οἱ ὁμιληταὶ ἦσαν περισσότεροι. Ὁ κ. Συνοδινὸς κομψὸς ὁμιλητὴς ἀνέπτυξε μὲ σαφήνειαν καὶ χάριν τὸ θέμα του. Τὰ Λαϊκὰ τραγούδια εἶνε μελέτη μεγίστης ἀξίας. Εἶνε συμβολὴ πολύτιμος στὴν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς καὶ εἶναι ἀπόρροια μακρῶν, ἐπιμελημένων ἐρευνῶν ποῦ ὀφείλονται στὸν ἀκούραστον μελετητὴν τῆς μουσικῆς μας ζωῆς. Διὰ τὴν Δα Λιλὴν Βαφειάδου, ποῦ ἔψαλε κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁμιλίας, γράφομεν εἰς ἄλλην στήλην ἰδιαιτέρως.

Ὡραία ἦτο καὶ ἡ διάλεξις τοῦ κ. Παπαγεωργίου περὶ τοῦ Νεωτέρου Δράματος. Ἡ διάλεξις αὐτὴ ἔργον τοῦ Μαίτερλιγκ—μεταφρασθεῖσα καὶ ἀναγνωσθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Παπαγεωργίου—ἐπροκάλεσε πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον, παντοῦ ὅπου ἠκούσθη διὰ τὰς λίαν τολμηρὰς καὶ πολὺ πρωτοτύπους ἰδέας τοῦ συγγραφέως.

Ὁ κ. Τσοκόπουλος ἐπίσης ὡμίλησε εἰς τὸ αὐτὸ θέατρον περὶ τοῦ Καραγκιόζη. Ὁ κ. Τσοκόπουλος ὁ κομψοτέχνης συγγραφεύς, δὲν ἠμποροῦσε παρὰ νὰ εἶναι καὶ κομψοτέχνης ὁμιλητής. Μὲ τέχνη πολλή, μὲ εὐφυολογήματα ἐπιτυχέστατα, μὲ χιοῦμορ λεπτὸν μᾶς ἐξιστόρισε τὴ γέννεσιν καὶ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Καραγκιόζη, ὁ ὁποῖος γεννηθεὶς μέσα εἰς τὸ Ἀτουρκικὸ περιβάλλον, τείνει σήμερον νὰ ἐξελληνισθῇ τελείως.

Ὡς τελευταία καταλεὶς τῶν διαλέξεων ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἡ διάλεξις ἑνὸς ξένου ἐπιστήμονος, τοῦ κ. Ντεναὶν ταγματάρχου τῆς Γαλλικῆς Ἀποστολῆς.

Ὁ κ. Ντεναὶν ὡμίλησε εἰς τὸ θέατρον «Ὀλύμπια» περὶ τῆς Πολεμικῆς Ἀεροπλοΐας. Μὲ ἐπιχειρήματα ἀκλόνητα κατέληξε εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ Σύμμαχοι καὶ ἰδιαιτέρως οἱ Γάλλοι κατέχουν τὴν ὑπεροχὴν ἐπὶ τῆς πολεμικῆς αὐτῆς τέχνης. Εἰς τὸ τέλος ὁ κ. Ντεναὶν μὲ μερικὰς ταινίας τῶν ὁποίων αἱ φωτογραφίαι ἐλήφθησαν κατὰ τὸν ἐναέριον πόλεμον ἐνεθουσίασε καὶ κατέκτησε τὸ ἀκροατήριόν του.

ΘΕΑΤΡΑ

Ἕνα ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπέρασε σχεδὸν ἀπαρατήρητον ἦτο τὸ ἔργον οἱ «Χαμένοι στὸ Σκοτάδι» τοῦ Ροβέρτου Μπράκο παιχθὲν εἰς τὸ θέατρον τῆς Δος Κοτοπούλη. Τὸ ἔργον ἀπὸ τὰ δυνατώτερα τῆς Ἰταλικῆς παραγωγῆς, μὲ λεπτότητα ψυχολογίας καὶ τέχνης, δείχνει τοὺς ἀνθρώπους ποῦ εἶνε χαμένοι ἄλλοι στὸ σωματικὸ καὶ ἄλλοι στὸ ψυχικὸ σκοτάδι. Κρῖμα ὅτι τὸ ἔργον δὲν ἐσημείωσε μίαν μακρὰν σειρὰν παραστάσεων ὅπως ἤξιζεν.

Η Δις ΕΛΛΗ ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ

Τὴν ἤκουσα δίς. Εἰς τὴν Μαντολινάταν καὶ τὴν διάλεξιν τοῦ φίλου κ. Συνοδινοῦ περὶ λαϊκῶν τραγουδιῶν. Λεπτή, κομψή, ἀπέριττος. Μὲ τὴν γλυκύτητα τῶν τόνων τῆς φωνῆς της ἁμιλλᾶται ἕνα ἁπαλὸ καὶ ἁβρὸ διαρκὲς μειδίαμα. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ χάρισμα τῆς καλλιτέχνιδος, τὸ δεύτερον εἶναι τὸ δῶρον ποῦ σκορπίζει ἡ καλοσύνη τῆς γυναικός. Ἡ δεσποινὶς Βαφειάδου εἶναι μία μουσικὴ ἀποκάλυψις. Στὴ δροσερότητα τῆς φωνῆς της, στοὺς διαυγεῖς καὶ μεταλλικοὺς τόνους της ἀνευρίσκει κανεὶς ὅλα τὰ θέλγητρα καὶ ὅλην τὴν ποίησιν ποῦ σκορπίζει ἡ ἀληθινὴ τέχνη, τὸ ἀληθινὸ τάλαντο. Πλούσιο τὸ τάλαντο αὐτό, τῆς ἐκλεκτῆς κόρης, ὑπόσχεται μελλοντικὴν σταδιοδρομίαν θριαμβευτικὴν στὸ πρὸ αὐτῆς διανοιγόμενον εὐρὺ καλλιτεχνικὸν πεδίον.

Ἡ Δὶς Βαφειάδου νεαρωτάτη ἀκόμη ἐπιφυλάσσει ἐκπλήξεις σ' ἐκείνους ποῦ ἀγαποῦν τὴς εὐμορφιὲς τῆς ζωῆς καὶ τὴς ἰδανικότητες τῆς τέχνης. Τὰ ἑλληνικά της τραγούδια μὲ αἴσθημα, μὲ χρωματισμό, μὲ μίαν ἰδιαιτέραν ψυχικὴν προδιάθεσιν ψαλλόμενα, ζωντανεύουν ὅλα τὰ ἑλληνικὰ συναισθήματα ποῦ ἐκφράζουν καὶ μεταδίδουν εἰς τὸ ἀκροατήριόν της τῆς πιὸ λεπτὲς καλλιτεχνικὲς συγκινήσεις.

Στὴν κόρην τὴν λιγυράν, μὲ τὴν ἁπαλὴ ματιὰ ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» ἐκφράζει τὰ πιὸ θερμὰ συγχαρητήρια.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ἀγγέλλομεν εὐχαρίστως ὅτι ἡ γνωστὴ καθηγήτρια τῆς Μουσικῆς κ. Ἐλβίρα Ἀβδελᾶ ἀπεφάσισεν ὑπείκουσα εἰς παρακλήσεις φιλικῶν της προσώπων νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ ἀπὸ μακροῦ διακοπέντα μαθήματα τῆς φωνητικῆς μουσικῆς καὶ τοῦ πιάνου.

Ἡ κ. Ἀβδελᾶ, τὸ γένος Γουΐδα, διπλωματοῦχος τοῦ Conservatoir τῆς Νεαπόλεως μὲ τὴν θαυμαστὴν τέχνην της καὶ μὲ τὴν πολύκομψον ἐμφάνισίν της ἐπανειλημμένως, κατὰ τὸ παρελθόν, ἐχάρισε καλλιτεχνικὰς στιγμὰς εἰς τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινόν.

Κόρη διακεκριμένου μουσικοῦ—τοῦ ἀλησμονήτου βιολοντσελίστα Ι. Γουΐδα, ἔζησε καὶ ἀνετράφη μέσα σὲ καλλιτεχνικὸν περιβάλλον καὶ ἐκεῖ τὸ πλούσιον τάλαντόν της εὗρε τὰ στοιχεῖα τῆς μεγάλης ἀναπτύξεώς του. Κατόπιν εἰς τὴν Ἰταλίαν συνεπλήρωσε τὰς σπουδάς της καὶ οὕτω κατέστη τελεία εἰς τὸ εἶδός της καὶ ἐκ τῶν πλέον μορφωμένων καθηγητριῶν τῆς Μουσικῆς. Ἀπὸ τοῦ γάμου της ἀπεσύρθη εἰς τὸ οἰκογενειακὸν περιβάλλον. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τὴν νέαν ἀπόφασιν τῆς κ. Ἀβδελᾶ μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν θὰ ἀκούσουν ὅλοι ὅσοι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν πρόοδον τῆς μουσικῆς παρ' ἡμῖν. Ὁδὸς Κλεισθένους 5 ἡ διεύθυνσις διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἔλθωσιν εἰς σχετικὰς συνεννοήσεις.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1918

Ἡ πολεμικὴ περίοδος εὑρίσκεται στὸ πλέον ἀκαθόριστο σημεῖο τῆς ἐξελίξεώς της.

Ἡ Ρωσσικὴ ἀναρχία ἐδημιούργησε νέαν κατάστασιν πραγμάτων ἱκανὴν νὰ παραλύῃ κάθε πρόβλεψιν καὶ κάθε πιθανὴν διαμορφωτικὴν ἐξέλιξιν.

Ἡ συνομολογηθεῖσα εἰρήνη εἶνε ἁπλῶς μία λεπτομέρεια εἰς τὸ ἐξελισσόμενον αἱματηρὸν δρᾶμα τῆς ἀνθρωπότητος.

Ποῖαι αἱ συνέπειαι τῆς εἰρήνης αὐτῆς, ποία ἡ ἐπίδρασίς της ἐπὶ τῆς ὅλης πολεμικῆς ἐκβάσεως, ποίαν ἐπιρροὴν θὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι πρόβλημα δύσλυτον.

Τίνες νέαι διακυμάνσεις καὶ προσωθήσεις θὰ προκαλέσῃ ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς πολεμικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ πεδίου κανεὶς δὲν μπορεῖ ἀπὸ τοῦδε νὰ καθορίσῃ καὶ διατυπώσῃ.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σήμερον ἐμφανίζεται ἀποτροπιαστικῶς ἀναμφισβήτητον, εἶναι ὅτι ἐπανέρχονται ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν χῶραι χριστιανικαὶ ἀπελευθερωθεῖσαι. Ἂν ἀληθεύῃ ὅτι οἱ Ρῶσσοι παρέδωσαν εἰς τοὺς Τούρκους τὴν Σαμψοῦντα καὶ Τραπεζοῦντα, διὰ τῆς ἐπαισχύντου αὐτῆς εἰρήνης ὁ Ἑλληνισμὸς ὑφίσταται μίαν δοκιμασίαν τρομακτικήν. Ἡ ἑλληνικωτάτη Τραπεζοῦς, ἡ πλήρης ζωτικότητος καὶ ὁρμῆς, ἡ ἐκπροσωποῦσα τὸ ἀνθοῦν ἑλληνικὸν πνεῦμα, ἡ διατρέφουσα ἀσβεστον τὴν φλόγα τῆς γνησίας ἑλληνικῆς φιλοπατρίας, ἡ ἀπό τινος ὑπερόχως ἐργασθεῖσα διὰ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς ἐθνικῆς της ἀποκαταστάσεως διὰ τῆς ἱδρύσεως τῆς Δημοκρατίας τοῦ Πόντου, διατρέχει σήμερον ὑπερτάτους κινδύνους ἐπανερχομένη ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν.

Βεβαίως ἡ γενικὴ εἰρήνη θὰ ἐπανορθώσῃ κάθε ἀδίκημα ἀπορρέον ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἀναρχίαν τῆς Ρωσσίας καὶ τὴν ἁπλησίαν τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ καὶ μόνον ἡ ἰδέα τῆς προσωρινῆς ἐπαναφορᾶς τῆς Τραπεζοῦντος ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ τὰς πλέον θλιβερὰς σκέψεις. Ἄλλως αἱ πρῶται συνέπειαι τῆς τοιαύτης μεταβολῆς δὲν ἤργησαν νὰ ἐκδηλωθοῦν. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ρωσσικὸς στρατὸς ὑποχωρῶν παραδίδει τὴν Σαμψοῦντα εἰς τοὺς Τούρκους οἱ Κοῦρδοι εἰσελθόντες ἄγριοι κατασφάζουν τοὺς ἀτυχεῖς Ἀρμενίους ἀδιακρίτως ἡλικίας καὶ τάξεως. Βέβαια οἱ Ἕλληνες τῆς Τραπεζοῦντος δὲν εἶναι Ἀρμένιοι ἀλλὰ καὶ μόνον ἡ σκέψις ὅτι ἐπανέρχονται ὑπὸ τὸν βάρβαρον ζυγὸν καὶ ἡ μάχαιρα τοῦ ὁπλίου δύναται νὰ ἐπικρέμαται ἀπειλητικὴ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, αὐτὸ καὶ μόνον εἶναι ἀρκετὸν νὰ προξενῇ βαθεῖαν τὴν θλῖψιν εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν ψυχήν.

Ἕτερον ἐπακολούθημα τῆς ὑπογραφείσης Γερμανορωσσικῆς εἰρήνης ὑπῆρξε καὶ ἡ ὑποχώρησις τῆς Ρουμανίας εἰς τὰς Γερμανικὰς ἀξιώσεις. Εὑρεθεῖσα συμπεπιεσμένη μεταξὺ δύο ἐχθρικῶν στρατοπέδων ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ στὰς ὑπερβολικὰς Γερμανικὰς ἀπαιτήσεις. Παρέδωσεν ἐδάφη τῆς στοὺς θηριώδεις Βουλγάρους, διερρύθμισε τὰ σύνορά της ὑπὲρ τῆς Οὐγγαρίας καὶ μολονότι ἱκανοποιήθη ἐν μέρει ἐπὶ

ἄλλων σημείων ἐδαφικῶν, ὑπεδουλώθη καὶ αὕτη οἰκονομικῶς εἰς τὸν ἀδηφάγον γερμανισμόν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ἰαπωνία κινοῦνται ἐντονώτερον, ζωηρότερον καὶ ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς συμμαχικὰς χώρας τῶν συνηνωμένων φιλελευθέρων Κρατῶν τῆς Εὐρώπης, ἀναμένεται ἡ ἐπαναφορὰ τῆς διασαλευθείσης πολιτικῆς ἰσορροπίας.

Μεθ' ὅλας ὅμως τὰς ἀντιξόους αὐτὰς περιπετείας τῆς πολεμικῆς ἐξελίξεως, μεθ' ὅλας τὰς δυσμενεῖς συνθήκας αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ μετώπου, ἡ Ἀντάντ ἀκλόνητος καὶ ἰσχυρὰ ὑπέρποτε ἀναμένει τὴν στιγμὴν διὰ τὸ βαρὺ κτύπημα.

Ἡ πίστις της πρὸς τὰ ἰδεώδη τῶν Λαῶν, αἱ ἰσχυραὶ ἠθικαὶ δυνάμεις διὰ τῶν ὁποίων εἶναι θωρακισμένοι οἱ Λαοί της, τὸ ἀκμαῖον ἠθικὸν φρόνημα καὶ τοῦ τελευταίου στρατιώτου της, εἶναι τὰ ἀδιάσαλευτα βάθρα ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ ὑπέρλαμπρον στρατιωτικὸν μεγαλεῖόν της καὶ εἶναι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Λαοὶ θὰ πανηγυρίσουν τὴν σωτηρίαν των, τὴν πλήρη ἀπαλλαγὴν των ἀπὸ τοῦ ἐφιάλτου τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς ὑποδουλώσεώς των.

Καὶ εὐτυχὴς ἡ Ἑλλὰς ἡ ὁποία ὁλονὲν παρασκευαζομένη, καθίσταται ὅσον οὔπω ἱκανὴ νὰ προσφέρῃ καὶ αὐτὴ τὰς ὑπηρεσίας της εἰς τὸν μεγαλειώδη ἀγῶνα τῶν Λαῶν.

Α. Λ. Ζ.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΟΫΔ

Εἶνε δικαιολογημένη ἡ συγκίνησις τῶν ναυτικῶν παρ' ἡμῖν κύκλων ἐκ τῆς ἱδρύσεως τῆς νέας ναυτικῆς Ἑταιρείας τῆς ἐπικληθείσης «Ἐθνικὸν Ἑλληνικὸν Λόϋδ». Δημιουργεῖται δι' αὐτῆς ὀργανισμὸς οἰκονομικὸς ἄρτιος, ἀντάξιος πρὸς τὸν ὄγκον καὶ τὴν ἐπιβολὴν παρομοίων οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν λειτουργούντων ἀπὸ δεκάδας ἐτῶν εἰς προηγμένας εὐρωπαϊκὰς χώρας.

Ἡ ἐμπορικὴ ἡμῶν ναυτιλία ἀπέβη κολοσσὸς ἐν Ἑλλάδι. Εὐθὺς δὲ ὡς αἱ περιστάσεις ἐπιτρέψουν θ' ἀπομείνῃ ζήτημα χρόνου ὁ ἐπὶ βάσεων ἐδραιοτέρων πλουτισμὸς αὐτῆς ἀπὸ σκάφη τελειότερα, μεγαλοπρεπέστερα, ἀνετώτερα, ταχυπλοότερα. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν διὰ τὸν κολοσσὸν αὐτὸν ἀνταξία ναυτιλιακὴ ἀσφαλιστικὴ μέριμνα τὴν ὁποίαν μόνον ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Ἑλληνικοῦ Λόϋδ ἠδύνατο νὰ ὑποσχεθῇ. Καὶ πρὸς τοῦτο θεωρεῖται ἡ παροῦσα στιγμὴ κατ' ἐξοχὴν εὐνοϊκή. Διότι τόσον τὸ Κράτος ὅσον καὶ οἱ ναυτικοὶ παρ' ἡμῖν κύκλοι ἀντελήφθησαν βαθέως τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς τοιούτου ἀσφαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ ἐξυπηρετικοῦ τῶν μεγάλων συμφερόντων τῆς ἐμπορικῆς μας ναυτιλίας.

Καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Λόϋδ μὲ τὸ θαυμάσιον σύστημα τῶν ἀντασφαλειῶν ἀποβαίνει πολλαπλῶς εὐεργετικὸν καὶ ἐνισχυντικὸν τοῦ ναυτιλιακοῦ κεφαλαίου. Διευκολύνει τὰς ἄλλας ἑλληνικὰς ἀσφαλιστικὰς ἑταιρείας τὰς προσφάτως ἱδρυθείσας, συγκεντρώνει εἰς προσοδοφόρον, ἀσφαλῆ καὶ γόνιμον τοποθέτησιν τὰ μικρὰ ἢ μεγάλα κεφάλαια τὰ τοσοῦτον ἀφθονοῦντα κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν καὶ ἐπὶ πλέον συγκρατεῖ εἰς τὸν τόπον μας τὰ πρὸς ἀσφάλειαν χρησιμοποιούμενα ποσά, τὰ ὁποῖα μέχρι σήμερον ἠναγκάζοντο νὰ τρέπωνται εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ ἀσφαλιστικὴ διοργάνωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λοϋδ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ καταμερισμοῦ τῶν κινδύνων. Διὰ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς διευκολύνονται αἱ Ἀσφαλιστικαὶ Ἑταιρεῖαι πρὸς ἐξεύρεσιν ἀντασφαλιστῶν ὄχι μόνον πλησίον τῶν ἄλλων ἀσφαλιστικῶν ἑταιρειῶν ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἰδιωτῶν. Καὶ ὄντως πᾶς ἰδιώτης καταθέτων παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ Λόϋδ μικρὰν ἢ μεγάλην ἐγγύησιν εἰς χρῆμα ἢ χρεώγραφα θὰ δύναται νὰ συμμετάσχῃ εἰς τὴν ἀντασφάλειαν ἀπολαμβάνων οὕτω πλὴν τῶν τόκων καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀσφαλειῶν κέρδη.

Ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἱδρυθὲν τὸ Ἑλληνικὸν Λοϋδ, ὅρους ἀρτίας οἰκονομικῆς ὀργανώσεως, ἐχαιρετίσθη εὐφροσύνως ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν κεφάλαιον καὶ ἰδιαιτέρως ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ναυτιλομένους.

Ο ΚΟΣΜΟΣ

Διὰ τοῦ νέου θεσμοῦ τῶν δύο Συνδιοικητῶν, ἡ Ἐθνική μας Τράπεζα ἐτονώθη σπουδαίως ἀπὸ ἀπόψεως χαρακτῆρος, πείρας, μορφώσεως, ὑψηλῶν ἠθικῶν προσόντων, γοργότητος σκέψεως καὶ διαυγείας ἐν τῇ ἀντιλήψει. Ὁ διορισμὸς τοῦ κ. Διομήδους πρώην ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἡ προαγωγὴ τοῦ κ. Δροσοπούλου εἶναι μεγάλαι καὶ πολύτιμοι ἐνισχύσεις εἰς τὸν οἰκονομικὸν δρόμον τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ ἱδρύματος. Ἐπιβεβαιοῦται ἡ γνώμη αὕτη ἐκ τῆς ὁμοθύμου ἐπικροτήσεως τῶν μεταβολῶν αὐτῶν ἀπό τε τῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία ἀφ' ὑψηλοῦ ἐξετάζει τὰ πράγματα καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν πολυπληθῶν τάξεων τοῦ τραπεζιτικοῦ καὶ χρηματιστικοῦ κύκλου, ἀπὸ τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ παρ' ἡμῖν κόσμου καὶ παντὸς ἐνδιαφερομένου διὰ τὴν πρόοδον τοῦ πιστωτικοῦ μας κολοσσοῦ.

Μὲ τὸν κ. Ζαΐμην ἐπὶ κεφαλῆς, μὲ πολυτίμους συμπράκτορας καὶ συναντιλήπτορας τοὺς κ. κ. Δροσόπουλον καὶ Διομήδην καὶ τὸ ἄλλο ἐπιτελεῖον τῆς Ἐθν. Τραπέζης γιγαντοῦται αὕτη ἐπὶ πλέον ἐν τῇ ἐθνικῇ συνειδήσει καὶ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς παγκοσμίου χρηματιστικῆς κινήσεως.

* * *

Ἡ Γερμανία διαμοιράζει χώρας ποῦ ἔχουν ἑκατομμύρια κατοίκους. Εὗρε τὴν Ρωσσίαν ἀναρχονομένην, ἀποσυντεθειμένην καὶ ἐξώρμησεν ἀκράτητη εἰς τὴν κατάκτησίν της, εἰς τὸν διαμελισμόν της.

Δίδει ἀπὸ τὴν μάρτυρα Πολωνίαν εἰς τὴν Οὐκρανίαν τὸ Κυβερνεῖον τοῦ Χόλμ καὶ οἱ Πολωνοὶ αἰσθάνονται αἱματηρὰν τὴν ἀποκοπήν, Εἰς τὴν Κρακοβίαν πενθοῦν. Δολοφονοῦνται τὰ ἱερὰ ἐθνικὰ δίκαια τῶν Πολωνῶν καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀδιαφοροῦν. Ἡ Πολωνία ζητεῖ ὅλα τὰ ἐδάφη της τὰ ἀναγνωρισθέντα διὰ τοῦ Συνεδρίου τῆς Βιέννης καὶ ἡ Γερμανία δὲν τηρεῖ οὐδὲ αὐτὰς τὰς ὑποσχέσεις της, σχετικῶς πρὸς τὴν ἐν φιλικῷ πνεύματι ἀντίληψιν τῶν ἐθνικῶν της δικαίων. Ἀπὸ τὴν Ρουμανιαν ζητεῖ τὴν Ντομπρουτσᾶν ὑπερ τῶν Βουλγάρων καὶ ὀλίγας Τρανσυλβανικὰς Ἄλπεις ὑπὲρ τῆς Αὐστρίας. Δι' ἑαυτὴν δὲ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς εἰρήνης μετὰ τῆς Ρωσσίας, κρατεῖ τὴν Λιβονίαν, τὴν Ἐσθονίαν, τὴν Κουρλάνδην καὶ Λιθουανίαν γιὰ νὰ δείξῃ εἰς τὸν κόσμον πόσον εἶνε μετρία εἰς τὰς ἀξιώσεις της καὶ μὲ ποίαν στοργὴν περιβάλλει τὰ ἐθνικὰ δίκαια τῶν Λαῶν.

* * *

Ἡ ναρκωμένη Ἑλληνικὴ ψυχὴ νομίζει κανεὶς πῶς ἐπερίμενεν ἕνα ἠχηρὸ σάλπισμα γιὰ ν' ἀνατιναχθῇ ζωηρά, ἀκμαία, ὁρμητικὴ πρὸς τὸν δρόμο τοῦ καθήκοντος. Τὸ σάλπισμα Η ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΙΣ ἦταν ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήμεως πρόσκλησις τῶν ἐφέδρων ὑπὸ τὰ ὅπλα. Ἤρκεσε τὸ ἐπίσημον αὐτὸ διάβημα νὰ διαλύσῃ πλάνας, νὰ ἐμπνεύσῃ ἐνθουσιασμόν, νὰ ἐμπεδώσῃ πίστιν καὶ ν' ἀποκαλύψῃ φωτεινὴν καὶ ἰσχυρὰν τὴν Ἑλληνικὴν φιλοπατρίαν. Τὰ ἑλληνόπουλα μὲ τραγούδια, μὲ χαρές, μὲ πανηγυρικὰς ἐκδηλώσεις προσέρχονται στὸ στρατό, ἕτοιμα διὰ κάθε θυσίαν, ἀρκεῖ ἡ Ἑλλὰς νὰ βγῇ ὑπερήφανη καὶ τιμημένη στὴν ἀφάνταστη αὐτὴ πάλη τῶν Λιῶν.

* * *

Ἐγένετο δημοφιλέστατον στὴ πρωτεύουσαν τὸ 4ον Σύνταγμα τῆς Μεραρχίας τοῦ Ἀρχιπελάγους. Οἱ ἡρωϊκοὶ ἄνδρες του ἔτυχον δαψιλῶς ὅλων τῶν τιμῶν καὶ ὁλοκλήρου τῆς συμπαθείας, ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ποῦ τοὺς ἀξίζει, ἐκ μέρους τῆς κοινωνίας μας. Ἑορταὶ ἐπὶ ἑορτῶν ἐδόθησαν πρὸς τιμήν των. Ὁ Συνταγματάρχης κ. Μανέτας Διοικητὴς τοῦ ἡρωϊκοῦ Συντάγματος, οἱ ἡλιοκαεῖς καὶ ἀνδροπρεπεῖς ἀξιωματικοί του καὶ οἱ γενναῖοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται αὐτοῦ ἐγένοντο ἀντικείμενον ἰδιαιτέρων περιποιήσεων καὶ στοργικῆς μερίμνης ἀπὸ μέρους ὅλων τῶν κοινωνικῶν μας τάξεων. Ἡ Πολιτεία, ὁ Στρατός, ἡ Τέχνη καὶ τὰ Σωματεῖα ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ δείξουν τὰ φιλοπάτριδα αἰσθήματά των ἐπιδαψιλεύοντες εἰς τοὺς ὁρμητικοὺς πολεμιστὰς τῶν μακεδονικῶν ὀρέων τὰς εὐγενεστέρας ἐκδηλώσεις τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς ἀγάπης των.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΝΘΗ

ΑΘΑΝ. ΠΕΡΙΔΗΣ

Ἡ Ἑλληνικὴ Σκηνὴ ἔχασεν ἕνα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα στοιχεῖά της.

Αἰφνήδιος θάνατος ἀφήρπασε τὸν Ἀθανάσιον Περίδην ἐκ τῶν ἐπιμελεστέρων καὶ ἀθορυβωδεστέρων ἐργατῶν της,

Ἐπιμελής, ἀξιοπρεπής, εὐσυνείδητος, ἀφωσιωμένος στὸ ἔργον του, καθίστατο ὑπόδειγμα τοῦ ἀληθινοῦ καλλιτέχνου.

Ἀπετέλει ξεχωριστὴν φυσιογνωμίαν καὶ ἡ συμμετοχή του εἰς τὴν διδασκαλίαν ἑνὸς ἔργου ἦτο καὶ μία ἐγγύησις περὶ τῆς ἐπιτυχίας του, περὶ τῆς ἀψόγου διδασκαλίας του. Ἡ Ἑλληνικὴ Σκηνή, μὲ τὰ πενιχρὰ ἐφόδια μεθ' ὧν εἶνε προικισμένη, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Περίδου ὑπέστη πραγματικὴ καὶ ἀνεπανόρθωτον ζημίαν.

Σ. ΠΕΡΙΣΙΑΔΗΣ

Ὁ τυφλὸς ποιητὴς τῆς «Γκόλφως» ἔσβυσε καὶ αὐτός.

Ἀντλῶν μέσα ἀπὸ τὸ αἰώνιον σκότος τὰς ἀστραπὰς τῆς ἐμπνεύσεώς του ἐσκόρπιζε γύρω ρίγη του πατριωτικῆς ἐξάρσεως καὶ συγκινήσεις γλυκείας τῆς εἰδυλλιακῆς ζωῆς.

Ὁ Σ. Περισιάδης, παρὰ τὴν ἔξοχον ἰδιοφυΐαν του, παρὰ τὰ δεινὰ παθήματά του, εὑρέθη ξένος πρὸς τὴν ἀστοργον Πολιτείαν καὶ τὴν ἔτι ἀστοργωτέραν Κοινωνίαν καὶ ἔζησε δυστυχής, πτωχός, δοκιμαζόμενος.

Ὁ θάνατός του ἦτο λυτρωμός.

Παρὰ τὸ πλευρόν του ἔζησε μάρτυς ἀληθινὸς μία ἀδελφή, μία ἀπροστάτευτος καὶ δειλὴ ὕπαρξις.

Χάραν τῆς μνήμης τοῦ τυφλοῦ ποιητοῦ δὲν θὰ ὑπάρξῃ κάποια μέριμνα διὰ τὴν ἰδεώδη αὐτὴν ἀδελφὴν τῆς λατρείας καὶ τῆς ἀφοσιώσεως;

Ν. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ θάνατος ἀφήρπασε καὶ ἕνα ἀπὸ τοὺς συμπαθεστέρους καὶ νεαρωτέρους δημοσιογράφους μας, τὸν Νικόλ. Σιμόπουλον.

Ἡ δημοσιογραφικὴ οἰκογένεια ἔχασεν ἕνα ἀπὸ τοὺς συντρόφους της ἐκ τῶν πλέων ἐπιμελῶν καὶ πλέον μορφωμένων.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Εἰς τὸν Γαλλικὸν στρατὸν εἰσήχθη ἡ χρῆσις τῶν εἰδικῶν προσωπίδων κατὰ τῶν ἀσφυξιογόνων ἀερίων.

Αἱ προσωπίδες συνίστανται ἐκ δέρματος ἀδιαβρόχου χρώματος πρασίνου, φέρουν δὲ δύο ἀθραύστους διόπτρας.

Διὰ τὴν ἀναπνοὴν ὑπάρχει εἰδικὸν ἄνοιγμα κατὰ τὴν θέσιν τῆς ρινός, τὸ ὁποῖον ὅμως περιβάλλεται ὑπὸ παχυτάτου προσκεφαλαίου ἐκ μουσελίνης.

Μόλις ὡς ἤθελεν ἀντιληφθῇ ὁ στρατιώτης τὸ ἀσφυξιογόνον νέφος φορεῖ τὴν προσωπίδα ἀφοῦ χύσῃ προηγουμένως ἐπὶ τῶν ἐκ μουσελίνης προσκεφαλαίων εἰδικὸν ἀντασφυξιογόνον ὑγρόν.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατορθοῦται ὅπως ὁ στρατιώτης ἀναπνέῃ κανονικῶς, ἔστω καὶ ἂν εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῶν θανατηφόρων ἀερίων, τὰ ὁποῖα συγκρατοῦνται ὑπὸ εἰδικοῦ ὑγροῦ τοῦ περιχυθέντος ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων.

***

Κατ' αὐτὰς πρόκειται ν' ἀπονεμηθῇ εἰς τὸν Βελγικὸν στρατὸν μετάλλιον τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι ἡ

διαιώνισις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἡρωϊκὸν Βέλγων τὰ πάντα ἀπώλεσε πλὴν τῆς τιμῆς.

Τὸ μετάλλιον τοῦτο ἐκ σιδήρου κατεκευασμένον θ' ἀπονεμηθῇ εἰς ἅπαντας τοὺς Βέλγους στρατιώτας, θὰ φέρῃ δὲ ἐπὶ τῶν δύο παρειῶν του τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους τοῦ Βελγίου.

Ἄνωθεν τῶν εἰκόνων τούτων ὑπάρχουν κεχαραγμέναι δύο ἱστορικαὶ ἡμερομηνίαι. Καὶ εἰς μὲν τὴν εἰκόνα τοῦ Βασιλέως ἀναγράφεται ἡ ἡμέρα ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος Ἐστεμμένος ἐπροτίμησε τὴν ἐχθρικὴν εἰσβολήν, τῆς ἀναξιοπρεποῦς συνθηκολογίας.

Εἰς δὲ τὴν εἰκόνα τῆς εὐγενοῦς Βασιλίσσης ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Βαυαρὶς πριγκήπισσα, ἔπαυσεν ἀνήκουσα εἰς τὸ ἔθνος τὸ ὁποῖον ἔδειξε τόσην θηριωδίαν.

Τὸ μετάλλιον ἐξαρτᾶται ἐκ ταινίας χρώματος μελανοῦ, εἰς ἔνδειξιν τοῦ πένθους, τὸ ὁποῖον κατέχει τὰς καρδίας τῶν Βέλγων. Τὴν πένθιμον δὲ ταύτην ταινίαν περιβάλλουν τὰ ἐθνικὰ Βελγικὰ χρώματα εἰς ἔνδειξιν ὅτι «ἐὰν οἱ νεκροὶ παρέρχωνται, τὰ ἔθνη ὅμως ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν ἐξεφυλίσθησαν παραμένουν ἀναμένοντα τὴν ἐ»δίκησιν τοῦ δικαίου των», κατ' ἐπιτυχῆ ἔκφρασιν Βέλγου ἀξιωματικοῦ.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

— Συνέστη Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς Γενικοὺς Γραμματεῖς τῶν Ὑπουργείων, ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ κ. Ρέπουλη, πρὸς κατάρτισιν σχεδίου ἀφομοιώσεως τῶν μισθῶν ὅλων τῶν ὑπαλλήλων τῶν διαφόρων Ὑπουργείων.

— Διότι ὑπάρχει τὸ ἄτοπον τῆς διαφορᾶς μισθοῦ εἰς ὁμοιοβάθμους ὑπαλλήλους ἀνήκοντας εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας.

— Μετὰ τὰ ἐπεισόδια τῶν Θηβῶν καὶ Λαμίας πλεῖστοι Στρατηγοὶ ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ἀποστρατείᾳ ἀπηύθυναν πατρωτικὰς παρορμήσεις εἰς τὸν Στρατόν, στιγματίζοντες τὸ προδοτικὸν κίνημα τῶν στασιαστῶν.

— Μεταξὺ αὐτῶν σημειοῦμεν καὶ τὸν κ. Ι. Γεννήσαρλην ὅστις ἀριθμῶν **«ἑξήντα πέντε θαλεροὺς Μαΐους»** τίθεται ὑπὸ τὰς διαταγὰς καὶ τοῦ τελευταίου Δεκανέως, ὡς ἁπλοῦς Στρατιώτης.

— Ἡ δήλωσις τοῦ **θαλεροῦ πρεσβύτου** πολλὰς ἀναμνήσεις ἐπροκάλεσε στοὺς ἀναγνώστας του.

— Ἀλλὰ καὶ ποία δύναμις θελήσεως ἐκ μέρους τοῦ γηραιοῦ Ὑποστρατήγου ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ λησμονήσῃ οὔτε τὴν **«θαλερότητά του»** οὔτε τοὺς δροσεροὺς **«Μαΐους του»**.

— Ἡ διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ Ἐπιτροπεία διὰ τοῦ διαπρεποῦς συνεργάτου μας καὶ Προέδρου της κ. Γ. Χατζηδάκι Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου προτείνει τὴν διὰ νόμου ἀναβολὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκδόσεώς του.

— Αἱ διαρκεῖς ἐθνικαὶ ἀνωμαλίαι παρημπόδισαν τὴν ἀρτίαν συγκέντρωσιν τοῦ ἀπαιτουμένου γλωσσολογικοῦ ὑλικοῦ καὶ ὑπάρχει φόβος νὰ μὴν ἐπαρκέσῃ ὁ μέχρι τοῦ 1921 ὑπολειπόμενος χρόνος.

— Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ζητεῖ διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ τὴν ἐπανάκτησιν τῆς Μανωλάδος καὶ τοῦ Γκολὲν Μαρόκα τὰ ὁποῖα εἶχον δωρηθῇ εἰς τὸν τέως Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος.

— Εἰς τὸν κ. Α Μιχαλακόπουλον ὑφιστάμενον ἀπό τινος ἀγρίαν δημοσιογραφικὴν ἐπίθεσιν παρέσχε δι' ἐπιστολῆς του περιφανὴ ἱκανοποίησιν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Βενιζέλος ἀναλαμβάνων ἀκόμη ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην παντὸς ἐνδεχομένου ἐλέγχου ἐν τῇ Βουλῇ.

— Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἐγένετο ἡ συνήθης τελετή.

— Ἡ τελετὴ ἔλαβεν ἐπισημότερον χαρακτῆρα διὰ τοῦ ἐκφωνηθέντος Β. Λόγου.

— Ἀγγέλλονται ἐκ Βουλγαρίας ἄπειροι λιποταξίαι ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ.

— Οἱ λιποτάκται κατὰ στίφη περιερχόμενοι τὰ χωρία σιτίζονται καὶ διατρέφονται ὑπὸ τῶν χωρικῶν.

— Ὁ διαπρεπὴς Ἄγγλος Ἀρχιτέκτων κ. Μῶσσου ἔκαμε δύο διαλέξεις μεγίστης κοινωνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀξίας,

— Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐπὶ πολλῶν σημείων θὰ διεφώτισε πλήρως τοὺς ἁρμοδίους.

— Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὰ σχέδιά του πρὸς ἐξωραϊσμὸν τῆς πόλεως ὑπάρχου πλεῖστα ἀμφιβολίαι περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς πραγματοποιήσεώς των.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΑΔΕΛ. ΜΠΛΑΖΟΥΔΑΚΗ

Ἐκτελοῦμεν ὅλας τὰς τυπογραφικὰς καὶ βιβλιοδετικὰς ἐργασίας

Μὴ φειδόμενοι κόπων καὶ χρημάτων ἐπλουτίσαμεν τὸ κατάστημά μας δι' ὅλως νέων στοιχείων, κοσμημάτων καὶ μηχανημάτων.

Ἀναλαμβάνομεν τὴν ἐκτύπωσιν συγγραμμάτων, περιοδικῶν, ἐφημερίδων, ἰσολογισμῶν Τραπεζῶν, Ἑταιριῶν κτλ. καταστατικῶν καὶ διπλοτύπων (Συλλόγων), λογαριασμῶν καταστημάτων ἐν γένει, προσκλητηρίων καὶ ἀγγελτηρίων γάμων, ἐπισκεπτηρίων καὶ ἐν γένει τὴν ἐκτέλεσιν πάσης τυπογραφικῆς ἐργασίας φιλοκάλως καὶ καλλιτεχνικῶς καὶ εἰς τιμὰς εὐθηνάς.

ΑΘΗΝΑΙ, ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 3, ΤΗΛ. 11-99

ΣΤΑΔΙΟΥ 23

Ν. ΛΕΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΡΑΠΤΗΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΗΣ ΒΑΣΙΛ. ΣΟΦΙΑΣ

ΣΤΑΔΙΟΥ 23

ΜΕΓΑΣ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΑΔΕΛΦΩΝ Γ. ΛΙΑΚΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΡΑΠΤΑΙ ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ

ΣΤΑΔΙΟΥ 34

Πλουσιωτάτη Συλλογὴ ὑφασμάτων εἰς ὅλα τὰ γοῦστα καὶ ὅλους τοὺς χρωματισμούς.

Ἐκεῖ ἡ συνάντησις ὅλων τῶν κομψῶς ἐνδυομένων.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΡΑΝΙΩΤΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΣ

Ξ ΟΜΗΡΟΥ Ξ

Τὸ μοναδικὸν τῶν Ἀθηνῶν ἠλεκτροκίνητον ἀτελιέ.

Ἐξαγωγὴ ὀδόντων ὅλως ἀνοδύνως.

Κατασκευὴ ὀδοντοστοιχιῶν ἠγγυημένη.

Θεραπεία στόματος ἀποτελεσματική.

ΟΜΗΡΟΥ Ξ—ΑΘΗΝΑΙ

Modes Chapeaux

ΚΗΝΕΛΟΗΝΗΣ ΜΑΝΤΟΥΚΑ

ΕΡΜΟΥ 38

Τὰ νεώτερα καὶ τελειότερα Παρισινὰ μοντέλα εἰς ὅλα τὰ γοῦστα καὶ σχήματα.

38—ΕΡΜΟΥ—38

ΜΕΓΑ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ

"Ο ΣΥΓΓΡΟΣ"

Ἀριθμὸς 6—ΠΑΤΗΣΙΩΝ—Ἀριθμὸς 6

Ἀνακαινισθὲν τελείως ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας του.

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Ὁλόκληρος σελὶς εἰς ἓν τεῦχος	Δραχ.	60
Ἡμίσεια » »	»	35
Τέταρτον σελίδος » »	»	20
Ὄγδοον » »	»	12

Διὰ χῶρον μικρότερον αἱ τιμαὶ ἀνάλογοι

Δι' εἰκονογραφημένας διαφημίσεις, δι' ἓξ τεύχη ἢ περισσότερα ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΔΟΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ Α'. Τόμος	Φρ.	3.00
» Β'. »	»	2.00
» Γ'. »	»	1.50
Η ΓΚΟΥΡΑΙΝΑ Ἱστορικὸν μυθιστόρημα ἐξ ὑπερεπτακοσίων σελίδων	»	5.00

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η ΜΟΝΑΧΗ Δρᾶμα Βυζαντινὸν τρίπρακτον.

Ο ΕΞΙΛΑΣΜΟΣ Δρᾶμα κοινωνικὸν τρίπρακτον.

Η ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΑ Δρᾶμα ἱστορικὸν τρίπρακτον.

Η ΤΖΕΝΗ ΜΕ ΓΕΛΙΟ ΤΗΣ κοινωνικὸν δραμάτιον μονόπρακτον, μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

ΟΤΑΝ ΛΕΠΗΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ, Δρᾶμα κοινωνικὸν τρίπρακτον. Πάντα διδαχθέντα ἀπὸ τῆς Ἑλλ. Σκηνῆς

Σειραὶ τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ Α'. Β'. Γ'. Δ'. Ε' ΣΤ'. Ζ'. Η'. καὶ Θ. ἔτους πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας πρὸς 30 φρ. ἑκάστη.

ΤΗΛΕΦ. ΑΘΗΝΩΝ 10.01. 4.31.

"ΠΡΟΝΟΙΑ,,

ΤΗΛΕΦ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ 1. 21

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ

ΔΡΑΧ. 2.000.000

ΠΡΟΝΟΙΑ ΑΘΗΝΑΙ 1917

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΚΑΤΑ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ - ΣΚΑΦΩΝ - ΚΕΡΔΩΝ - ΑΞΙΩΝ

POLICES FLOTTANTES-ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΤΑΧ. ΔΕΜΑΤΩΝ

Πρακτορεῖα εἰς ὅλους τοὺς λιμένας

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ: ΑΓ. ΔΑΝΟΣ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΠΡΑΚΤ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ: ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ & ΑΔΕΛΦΟΙ ΔΑΝΟΥ & Σ'ΙΑ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΛΑΣΘΥΛΑΚΗ, ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 3